

CELOSLOVENSKÁ AUTORSKÁ SÚŤAŽ

JURÍK očami MLADÝCH, 3. ročník

**Zborník víťazných príspevkov
2025**

**Nové Zámky : Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch
- Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár, 2025**

Názov: Celoslovenská autorská súťaž JURÍK očami MLADÝCH,
3. ročník

Podnázov: Zborník víťazných príspevkov

Zostavovateľ a grafická úprava: Mária Feldinszká

Zodpovedná redaktorka: Ing. Helena Bohátová, PhD.

Rozhovory a fotografie: Mgr. Anita Bóla Kováčová

Vydavateľ: Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch

Rok vydania: 2025

Miesto vydania: Nové Zámky

Poradie vydania: 1.

Forma vydania: online dokument, pdf.

Umiestnenie dokumentu:

www.abkniznica.sk/edičná_činnosť/zborníky

ISBN 978 – 80 – 89733 – 14 – 9

EAN 9788089733149

O B S A H

Bohátová, Helena: <i>Predhovor</i>	2
<i>O Celoslovenskej autorskej súťaži JURÍK očami MLADÝCH</i>	3
Feldinszká, Mária: <i>Otázky pre porotcov</i>	3
<i>Odpovede predsedu poroty Ľuba Olacha</i>	4
<i>Odpovede porotkyne Beáty Nociarovej</i>	5
<i>Odpovede porotkyne Jitky Rožňovej</i>	6
Vítazné súťažné príspevky, veková kategória 19 – 25 rokov:	
3. m / Pavur, Patrik: <i>Tieň</i>	8
Vítazné súťažné príspevky, veková kategória 15 – 18 rokov:	
Mimoriadne ocenenie / Ctibor Karol Strmenský:	
<i>Višňový paradox</i>	14
1. m / Brindžáková, Barbora: <i>Ozveny predtým</i>	19
2. m / Ivanová, Sofia: <i>Realita života</i>	28
3. m / Čerešňová, Zuzana: <i>Spomienka,</i> <i>ktorú chcem pochovať</i>	34
<i>Rozhovory s autormi víťazných príspevkov</i>	37
Mária Feldinszká:	
<i>Rozhovor s Patrikom Pavúrom</i>	37
<i>Rozhovor s Ctiborom Karolom Strmenským</i>	39
Anita Bóla Kováčová:	
<i>Rozhovor s Barbarou Brindžákovou</i>	41
<i>Rozhovor so Sofiou Ivanovou</i>	43
<i>Rozhovor so Zuzanou Čerešňovou</i>	44
Plagát slávnostného vyhodnotenia súťaže	46
Fotogaléria zo Slávnostného vyhodnotenia súťaže JOM	47
Tlačová správa:	
Mladí autori ukázali svoj talent – 3. ročník súťaže spoznal víťazov... 60	
Pod'akovanie	62

P R E D H O V O R

Vážené čitateľky, vážení čitatelia, milí autori,

držíte v rukách e-zborník zo súťažných poviedok poslaných do 3. ročníka Celoslovenskej autorskej súťaže JURÍK očami MLADÝCH, ktorú vyhlásila Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch – Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár vo februári 2025.

Naša knižnica považuje za dôležité predstavovať verejnosti významné osobnosti regiónu, ale aj nádejné literárne talenty. Knižnica nie je len miestom, kde spia staré príbehy, je aj liahňou, kde sa rodia nové príbehy. Prostredníctvom tejto súťaže si pripomíname významného spisovateľa, novinára, politológa a novožamočského rodáka Ľuboša Juríka. Autorská súťaž Jurík očami mladých už tretí rok vzdáva hold našim literárnym koreňom a zároveň vyzýva k súčasnému, sviežemu pohľadu na svet. Vidieť, ako sa mení a vyvíja interpretácia tém, ako zúčastnení siahajú po rôznych žánroch a štýloch. Ich poviedky sú pre nás svedectvom o tom, čo ich trápi, čo ich teší, o čom snívajú a aký svet si želajú. Neboja sa otvárať tabuizované témy, siahať po humore, dráme či fantastike. Do tohto ročníka svoje práce poslalo 23 autorov. V kategórii 15 až 18 rokov súťažilo 15 autorov a v kategórii 19 až 25 rokov 8 autorov. Ďakujem všetkým, ktorí do súťaže poslali svoje diela. Každá poviedka, či už ocenená alebo nie, si zaslúži uznanie, pretože napísať príbeh, dokončiť ho a poslať do sveta je aktom veľkej odvahy.

Srdečne blahoželám víťazom a všetkým oceneným!

Prajem vám príjemné čítanie.

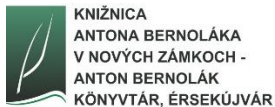
Ing. Helena Bohátová, PhD.

O CELOSLOVENSKEJ AUTORSKEJ SÚŤAŽI JURÍK očami MLADÝCH, 3. ročník

Súťažný žáner: poviedka na ľubovoľnú tému
Súťažné vekové kategórie: 15 – 18 rokov (ročníky 2007 – 2010),
19 – 25 rokov (ročníky 2000 – 2006)
Trvanie súťaže: 3. 2. – 27. 6. 2025
Uzávierka: 30. 6. 2025

Hodnotenie súťažných prác: 1. 7. – 28. 8. 2025
Hodnotiace kritériá: -kvalita, originalita, náročnosť práce
Odborná porota: Ing. Ľubo Olach
PaedDr. Beáta Nociarová
doc. PhDr. Jitka Rožňová, PhD.
Slávnostné vyhodnotenie: 30. 9. 2025

Podujatie knižnice z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Feldinszká, Mária: ***Otázky pre porotcov:***

1. Ako hodnotíte 3. ročník CAS JOM?
2. Keď porovnáte všetky ročníky – vidíte rozdiel, progres?
3. Aké kritériá ste brali do úvahy pri hodnotení súťažných prác?
4. Poviedka jedna ako druhá, alebo čím Vás prekvapili?
5. Aké témy rezonovali?
6. V čom vidíte perspektívu súťaže?

ODPOVEDE PREDSEDU POROTY ĽUBA OLACHA

Som rád, že aj napriek konsolidácii sa reči skeptikov nesplnili. Tí hovorili, dovoľujem si povedať, že naša súťaž, sa tretieho ročníka nedožije. O tom, že to nie je tak svedčí množstvo poslaných poviedok. Teší ma, že súťažiacich je o niečo viac ako ich bolo vlani. Tohto roku poslalo svoje práce dvadsaťtri súťažiacich a to pätnásť v kategórii do osemnásť rokov a osem do dvadsaťpäť rokov. Na moju radosť musím skonštatovať, že úroveň tohtoročných prác je vyššia ako tá vlaňajšia. Porota v zložení doc. Jitka Rožňová, doktorka Beáta Nociarová a jej predseda, teda moja maličkosť, rozhodla, že mimoriadnu cenu získala poviedka „*Višňový paradox*“, ktorú napísal **Ctibor Karol Strmenský**. V kategórii do dvadsaťpäť rokov porota pre nízku úroveň dodaných poviedok udelila iba tretiu cenu. Neviem čo zapríčinilo tento stav, ale verím, že v 4. ročníku to bude lepšie. Súťažiacich bude viac, kvalita poviedok bude opäť vyššia a porota rozdelí všetky ceny.

Musím skonštatovať, že aj tohto roku sme dostali dosť pesimistických poviedok. No nebolo ich toľko ako vlani. Čo je potešujúce. Tie hovorili, či lepšie povedané, vyjadrujú myšlienky mladej generácie. Viem že mladí ľudia ťažšie znášajú súčasnú vojnovú psychózu a tiež sa obávajú z nezvratných klimatických zmien. Musia si viac veriť, byť optimistami a úsmev sa v poviedkach na ich konci isto objaví. Prekvapila ma nízka úroveň v kategórii devätnásť až dvadsaťpäť rokov. V predchádzajúcich ročníkoch boli poviedky súťažiacich kvalitnejšie ako tie terajšie. Okrem toho ma mrzí, že do súťaže poslali len ôsmi autori svoje práce.

Po prvom ošiali, keď sa nejaká nová akcia vydarí, prichádza vytriezvenie. To sa zvyčajne prejaví v druhom či treťom ročníku tejktovej, novej súťaže. Tie sme úspešne zvládli. Preto verím, že v nasledujúcich ročníkoch celoslovenskej súťaže poviedok „Jurík očami mladých“ sa úroveň bude postupne posúvať nielen čo do kvality, ale aj množstva prihlásených poviedok. Či to tak naozaj bude nám ukáže budúci 4. ročník. Som však presvedčený, že áno.

ĽUBO OLACH (*1958, Partizánske),

novinár, publicista, spisovateľ – píše poéziu a prózu. Do roku 2025 napísal a vydal 26 kníh z prostredia kriminalistiky, justície, vysokej politiky a beletrizované životopisy významných osobností našich dejín.

ODPOVEDE POROTKYNE BEÁTY NOCIAROVEJ

Teší ma, že táto manifestácia talentu a kreativity mladých sa svojej popularite teší už tretí rok. Táto prehliadka je o to vzácnejšia, že sa dostala do povedomia celej slovenskej umeleckej obce, od východu až na západ.

Hoc musím konštatovať, že tento ročník bol o čosi slabší, čo sa úrovne poviedok týka, ale mnohí zo súťažiacich sú len na štartovacej méte a ich úspech sa dozaista čoskoro dostaví, treba len vytrvať a písať.

Mojím hlavným hodnotiacim kritériom bola originalita, inšpirácia, moment prekvapenia, nečakaný zvrat a hlavne dynamika deja.

Nuž prekvapenia boli milé, ale niektoré i nelichotivé. V tomto ročníku sa mladí odpútali od hrôz vo svete, nachádzali vlastné umelecké vákuum, utiekali sa do sveta nadreálna a čerpali z vlastných zážitkov, emocionálnych podnetov a impresií. V niektorých prácach pokrивkávala štylizácia, v iných gramatická úprava, inde kompozícia. Ale mnohé poviedky prekvapili milo, jedným slovom, bola to skvelá čitateľská jazda.

Tým, že súťaž zastrešuje erudovaná hodnotiaca komisia, na čele s jej predsedom spisovateľom Ľubom Olachom, majú mladí nadšenci literatúry možnosť odborne konzultovať svoje spisovateľské ambície, môžu získať cenné rady a v súťaži si zmerať svoje umelecké sily v celoslovenskej platforme mladých začínajúcich a možno budúcich spisovateľov či novinárov.

BEÁTA NOCIAROVÁ (*1969, Nové Zámky),

stredoškolská profesorka v odbore slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, umenie a kultúra, etická výchova. Je doktorkou pedagogiky v oblasti lingvistiky. Vo svojom voľnom čase sa venuje rôznym umeleckým a dobročinným aktivitám.

ODPOVEDE POROTKYNE JITKY ROŽŇOVEJ

V 3. ročníku súťaže JURÍK očami MLADÝCH bolo zastúpených celkovo 23 prozaických textov: 15 vo vekovej kategórii 15 – 18 rokov a 8 v kategórii 19 – 25 rokov. Pozitívne hodnotím už samotnú skutočnosť, že je na Slovensku stále mnoho mladých ľudí, ktorí prechovávajú blízky vzťah k literatúre, a to nielen v rovine čitateľskej, ale aj autorskej. Je to signál, že literárne súťaže, akou je aj táto, majú nepochybne zmysel, pretože ponúkajú motiváciu a spätnú väzbu tým, ktorí o ňu prejavia záujem, túžia sa zdokonaľovať a posúvať ďalej.

Každý z doterajších ročníkov súťaže bol v niečom jedinečný, ale zároveň mali všetky aj určité spoločné znaky. Jedinečnosť vyplývala zo špecifik autorskej „základne“ – v jednotlivých ročníkoch prezentovali svoje literárne texty iní autori/iné autorky (kto sa rozhodol zapojiť opakovane, bolo to vždy s novým textom), pričom každý z týchto rukopisov odzrkadľoval inú tvorivú osobnosť, iný štýl, prístup k téme. V každom ročníku sa objavili „silné“ poviedky so zaujímavým námetom, netradičným spôsobom spracovania a originálnou pointou, ale aj také, ktoré mali slabšiu úroveň. Čo považujem za dôležité v rámci všetkých ročníkov súťaže, je chuť pracovať na sebe, rozvíjať svoj talent, vedieť prijať konštruktívnu kritiku a zúročiť ju vo svoj prospech.

...Porota prihliadala na kritérium kvality, originality a náročnosti, pričom každé z nich malo pri hodnotení svoj význam a opodstatnenosť. Neboli ojedinelé prípady, keď mala poviedka zaujímavu spracovanú tému, no slabá stylistická úroveň a gramatické chyby znižovali jej hodnotu a čitateľskú príťažlivosť. Alebo, naopak, text bol po stylistickej i gramatickej stránke dobre zvládnutý, no chýbal mu atribút originálnej dejovej línie, zaujímavej pointy. Stročou nadsádzky by som mohla literárny text prirovnať k dobrému jedlu. Ani v jednom, ani v druhom prípade nesmú chýbať kvalitné a správne dávkované ingrediencie, precízna príprava a servírovanie sľubujúce zážitok a potešenie. A, samozrejme, nadšenie a radosť z tvorivej práce.

....Ako som už uviedla vyššie, každá z poviedok niesla rukopis svojho autora, svojej autorky. Pri ich hodnotení ma prekvapovali práve tieto individuálne prístupy, rozmanitosť žánrov (o. i. krimi, sci-fi, inklinácia k romantickému, historickému, ale i rozprávkovému žánru), ale aj tém. Vyzdvihla by som tohtoročné silné zastúpenie kvalitných textov v prvej kategórii súťaže (15 – 18 rokov) a poukázala na slabú úroveň druhej kategórie (19 – 25 rokov), čo sa odzrkadlilo aj v celkom

hodnotení: kým v prvom prípade porota udelila prvé, druhé, tretie miesto aj mimoriadnu cenu, v druhom prípade to bolo len tretie miesto.

...Rovnako ako v predchádzajúcich ročníkoch, aj v tomto roku v poviedkach rezonovala istá dezilúzia, obavy o budúcnosť, sociálne, ekologické a osobné otázky najrôznejšieho charakteru. Každý ročník predstavuje zároveň akúsi sondu do duše mladých ľudí, do ich uvažovania a predstáv o svete i o sebe samom. A pretože som tiež vysokoškolskou pedagogičkou, je pre mňa fascinujúce a podnetné sledovať aj tento rozmer osobnosti dnešného mladého človeka, všímať si nuansy jeho vyrovnávania sa s vlastnými problémami, ale i s podnetmi a vplyvmi z okolia.

...Súťaž vnímam predovšetkým ako skvelý odrazový mostík pre všetkých, ktorý nachádzajú zmysel v literárnej tvorbe a jej výsledky si nechcú nechávať len pre seba, ale majú záujem ich sprostredkovať širšej čitateľskej verejnosti. Súťaž si zároveň patričným spôsobom pripomína osobnosť významného slovenského prozaika a publicistu Ľuboša Juríka, ktorý sa stretával s mladými ľuďmi a veľmi rád s nimi diskutoval. Ide o skvelý medzigeneračný literárny projekt, ktorý má šancu prežiť a rozvíjať sa aj v ére nových technológií. Ľudský intelekt je totiž výnimočná esencia bytia, ktorej rozsah a možnosti nedokáže nahradiť ani tá najsofistikovanejšia umelá inteligencia. A v literatúre to platí dvojnásobne.

JITKA ROŽŇOVÁ (*1976, Český Brod, ČR),

vedecko-pedagogická pracovníčka na Katedre žurnalistiky a nových médií FF UKF v Nitre. Venuje sa publicistike, literárnej tvorbe – písaniu poézie a umeleckému prekladu z maďarského jazyka. Za svoju prekladateľskú prácu získala viaceré ocenenia. Doteraz jej vyšli dve dvojjazyčné básnické zbierky.

VÍŤAZNÉ SÚŤAŽNÉ PRÍSPEVKY, VEKOVÁ KATEGÓRIA 19 – 25 ROKOV

3. m

Patrik Pavur

TIEŇ

Vítajte pri čítaní nového stĺpčeka magazínu Nový Čar. Volám sa Bruno Russell a každý týždeň vám budem prinášať príbehy o mágii, ktorá sa nečakane zjaví v bežnom živote – a nie vždy bez následkov.

Mágia je ľudové pomenovanie zastrešujúce všetky schopnosti, ktoré sa vymykajú tomu, čo ľudia považujú za normálne a logické. Nie každý „nadprirodzený“ však musí vedieť čarovať. Vo veľa prípadoch má takýto človek len istú magickú schopnosť (aktívnu) či vlastnosť (pasívnu). Takýto atribút je dedičný, teda prechádza z rodiča na potomka, no aj naň sa vzťahujú zákony genetiky. Niekedy sa môže naviazať na recesívny gén, čo spôsobí, že sa neprejaví aj po niekoľko generácií. Väčšina nadprirodzených o svojich schopnostiach vie od narodenia, ich rodičia alebo prarodičia, väčšinou zdieľajúci tieto schopnosti, im vysvetlili všetky detaily, čomu sa vystríhať a ako svoje schopnosti kontrolovať. Je tu však aj tá časť, ktorá sa musela o svojich schopnostiach dozvedieť náhodou, formou magického „výšplechu“.

Silná emócia, väčšinou negatívna, vie v človeku spôsobiť absolútnu stratu sebakontroly, čo môže viesť k nepredvídateľnému. V prípade nadprirodzených je *nepredvídateľné* slabé slovo. Vynásobte si to faktom, že nadprirodzený si svojich schopností ani nemusí byť vedomý a výsledkom môže byť jedine katastrofa.

Tak, toľko k úvodu, a teraz si poďme predstaviť dnešného nešťastníka. Dnes si povieme o mladom mužovi menom Basar (27) pôvodom z Egypta. Napriek tomu čo bolo uvedené v predchádzajúcom odseku, Basarova mágia nebola aktivovaná žiadnym silným emocionálnym zážitkom ani prudkým psychologickým výkyvom. Ale k tomu sa dostaneme.

Možno by ste čakali, že niekto s latentnou mágiou bude vyčnievať, že počas

dospievania vídal určité náznaky, že mal nejaké vnútorné tušenie, ale to by bol omyl. Okolo Basara sa nikdy nedialo nič neobyčajné. Kvety okolo neho nevädli, psy nemňaukali, predmety nelevitovali a sviečky samy od seba nehoreli. Nikdy nemal žiaden pocit, že by sa v ňom malo skrývať niečo mocné, niečo čo ešte len čaká na moment, kedy sa to prejaví. Nezaujímal ho mágia samotná ani fantasy romány či filmy, kde by sa takéto javy vyskytovali. Nikdy nezašiel k veštici, šamanovi či ľudovému liečiteľovi, aby zažil aspoň zlomok mágie iných.

Jeho detstvo nebolo ničím výnimočné. Mal oboch rodičov, žiadnych súrodencov, jedného psa a dve morčatá. V škole sa mu nedarilo zle no nepatril ani medzi triednu elitu, jemu to však stačilo. Už vtedy sa zaujímal o históriu a matematiku, najmenej mal v obľube biológiu. Po ukončení štúdia na univerzite sa uchádzal o prácu v korporáte, ktorú následne aj získal. Tam pracoval až do toho osudného dňa.

Basar svojej práci obetoval svoje najlepšie roky. Hoci ho nijako nenapĺňala vedel, že robí niečo potrebné a to mu stačilo (alebo sa o tom aspoň presviedčal). Mimo práce nemal takmer žiadne koníčky, len zopár priateľov, no žiadnu spriaznenú dušu. Väčšinu voľného času po práci trávil sám vo svojom jednoizbovom byte. Keď nastal ten vzácny prípad kedy nebol doma ani v práci obvykle sedával na lavičkách a premýšľal. A to presne robil aj v ten deň.

V práci ostal dlhšie, čo mu nevadilo, keďže aj tak mimo práce nemal veľmi čo robiť, a preto pri odchode už bola vonku tma. Pouličné lampy svietili, ulice boli prázdne, žiadni ľudia ani autá. Basar, vyčerpaný z práce, sa rozhodol, že aj napriek pokročilej večernej hodine si trochu oddýchne na lavičke a povenuje sa svojej obľúbenej aktivite. Zatiaľ čo jeho sústredenie sa presunulo do vnútra hlavy, zrak upieral do prázdnej temnoty. Možno ste už počuli príslovie „keď sa dlho dívaš do temnoty, temnota sa začne dívať do teba“. V Basarovom prípade sa díval do temnoty tak dlho, až sa pred ním temnota zhmotnila.

Pred Basarom odrazu stála tienistá figúra amorfných tvarov. Keď si uvedomil, na čo sa pozerá, upriamil na to svoj zrak ešte viac, snažiac sa zistiť čo to vlastne vidí. Myslel si, že sa mu to musí len zdať, koniec koncov posledné dni pracoval viac ako by asi bolo zdravé. Viackrát zažmurkal no postava tam stále bola. Vtom odrazu cítil ako postava, hoci bez tváre, sa naňho otočila a začala sa dívať späť. Basarovi prebehol mráz po celom tele. V hlave sa mu rozsvietilo len jedno slovo: BEŽ! Vystrelilo ho z lavičky a upaloval domov. Cesta do bytu však bola náročnejšia ako predpokladal. Tieň ho nenaháňal, čo ho čiastočne upokojilo, no len do doby kým zistil, že sa Tieň zjavil vždy

tam, kam mal namierené. Za každým rohom, na konci každej ulice, vytrvalo mu blokoval cestu k bezpečiu. Aspoň hodinu blúdil po meste kým konečne našiel bezpečnú, a najmä osvetlenú, cestu domov. Po príchode rozsvietil v celom byte, zamkol dvere, skontroloval okná a sadol si na posteľ rozmýšľajúc, čo sa to práve stalo. Napadlo mu, že by mu možno prospelo vyspať sa, že to bol možno len prelud z únavy, ale príliš sa bál na to, aby dokázal zaspáť. Len ležal v posteli a uvažoval. Ak je Tieň skutočný, pokúsi sa ho nájsť. Bude musieť celý zvyšok života stráviť vo svetle, aby sa pred ním chránil. A čo ak Tieň, ktorý ho prenasleduje napadne niekoho z toho mála blízkych, ktorých má? To nemohol riskovať, a preto ostal radšej doma.

Nasledujúci deň neprišiel do práce. Vzal si voľno, mal dosť nadčasov na to, aby si to mohol dovoliť. Konečne si doprial spánok, ktorého poslednou dobou veľa nemal. Aj po zobudení ostal ležať v posteli – tú opustil len aby sa najedol. Takto strávil aj ďalšie 2 dni. Vedel, že takýto život nie je zdravý, no bol to jediný spôsob, ako ostať v bezpečí. Vždy keď sa večer pozrel z okna videl ho tam. Stál na ulici a čakal. Zdá sa, že Tieň má trpezlivosti viac než dosť. Basarovi však tá jeho po 3 dňoch doma došla. Rozhodol sa to riešiť.

Ako sa ale rieši problém s niečím nadprirodzeným, ak o tom zrejme nikto nepočul a nepoznáte nikoho, kto by sa takýmito vecami zaoberal? Vtedy si Basar spomenul na všetky tie filmy a seriály, ktoré videl, kde je človek s nadprirodzenými schopnosťami vždy označený okolím za blázna a zavretý do ústavu. Bál sa, že by sa takýto scenár mohol v jeho prípade stať skutočnosťou. Musel teda vyhľadať pomoc od čo najväčšej skupinky ľudí, aby bola väčšia šanca, že sa nájde aspoň jeden človek, ktorý mu dokáže pomôcť – a to všetko anonymne pre prípad, že by ten typ pomoci bol nežiadúci. Voľba bola jasná: sociálna sieť menom Reddit. Vytiahol mobilný telefón, vytvoril si nový, anonymný účet a napísal príspevok do komunity bosoriek a bosorákov, dúfajúc že tam bude aj niekto so skutočnou magickou mocou:

Subreddit: *r/witchcraft*

Nadpis: *Tieň*

Text: *Zdravím, nedávno sa predo mnou zjavila tienistá postava a odvtedy ma všade prenasleduje. Už niekoľko dní som nevyšiel von. Neviete niekto čo to je a ako sa toho zbaviť? Budem vdáčný za akúkoľvek pomoc.*

Pred tým ako stlačil tlačidlo zverejniť, zmocnil sa ho pocit v žalúdku, ako keď sa človek chystá spraviť nejakú chybu. Cítil, že sa možno práve ide strániť verejne pred celým internetom, no bol dosť zúfalý na to, aby ho to trápilo. Klik. Príspevok bol zverejnený. Od úzkosti opakovane obnovoval stránku aby videl reakcie ostatných. Po 4 minútach opakovaného obnovovania sa konečne niečo zmenilo. Vedel, že viacero ľudí jeho príspevok už videlo keďže mu naň dali *upvote* no to mu bolo na nič – on potreboval odpoveď. Vtedy mu prišlo upozornenie, že s ním niekto chce komunikovať v osobnom chate. Anonymný používateľ, ktorý si zjavne tiež vytvoril nový účet pre tento účel, vyzeral byť dosť znalý. Pýtal sa trefné otázky, na ktoré už určite vopred vedel odpoveď, no potreboval si byť istý. Konverzáciu, ktorá skôr pripomínala strohé interview, neznámy ukončil tým, že Basarovi navrhol stretnutie na druhý deň na mieste neďaleko jeho bytu. To ho prekvapilo, nakoľko Basar neznámemu nikdy nepovedal, odkiaľ je.

Na druhý deň Basar sedel v dohodnutom čase na dohodnutom mieste na lavičke, kde sa neustále nervózne obzeral. Ktokoľvek z okoloidúcich mohol byť jeho potenciálny spasiteľ. No stále mu behalo po rozume, že je to možno len vtip, že si z neho niekto vystrelil, že ho práve niekto z diaľky natáča a večer sa uvidí na TikToku ako „idiot s halucináciami“. Zahĺbený do svojich myšlienok sa odrazu strhol keď pocítil niečiu ruku na svojom pleci. Vystrašene sa obzrel, no vzápätí sa upokojil. Za ním stála upravená žena asi v jeho veku, jej vlasy akoby zhmotnenie slnečných lúčov, pri pohľade do jej očí ho zaliala úľava. Cítil totiž, že ona je tá, ktorá mu pomôže.

Predstavila sa mu ako Ezra. Vraj pochádza z Antalye v Turecku a je čarodejnica. Basar mal menšie pochybnosti, asi z vrodenej opatrnosti. Vysvetlilo by to však, ako vedela kde žije a aj to, ako sa dostala tak rýchlo do Egypta. Objasnila mu, že Tieň, ktorý videl a jemu podobné nie sú vo svete čarodejníkov neobyčajné. Sú neškodné až dokým človek nedá najavo že ich vidí. Nikto presne nevie, čo sa stalo tým, ktorý to najavo dali. Nikto o nich už totiž nikdy nepočul. Basar ale nemohol vedieť, že si ich nemá všímať. Jeho rodičia nikdy neprejavili známky magických schopností, a preto mu nemal kto takéto veci vysvetliť. Podľa Ezry však Basar nie je čarodejník, vo svojom veku by o tom už totiž vedel, no prejavila sa uňho vlastnosť s názvom „pravý zrak“. Väčšina čarodejníckeho sveta je skrytá pred očami obyčajných ľudí, aby sa zamedzilo zbytočnej panike a nedôvere. Veľa ľudí ani neverí, že by čarodejníci alebo mágia mali existovať. O to sa tiež čarodejníci starajú, aby to tak ostalo. Pravý zrak, ako ten ktorý sa prejavil u Basara, je schopnosť vidieť veci tak, ako v skutočnosti sú – vidieť skrz

maskovacie čary. Užho sa zjavne prebudil jeho úporným sústredením a zhodou náhod, že na mieste jeho sústredenia sa v tom čase skutočne nachádzalo niečo skryté.

Zatiaľ čo Basar si v hlave formoval prepojenia a uvedomoval si tieto spojitosti, Ezra siahla do svojej syto červenej kabelky, aby vytiahla niečo, čo Basarovi pripomínalo nevkusný náhrdelník z jarmoku s prívieskom pripomínajúcim vikingskú runu. Ezra, akoby vedela čítať jeho myšlienky, čo bolo stále možné nakoľko nevedel čoho všetkého je schopná, mu začala vysvetľovať podstatu *amuletu svetla*. Tieňov sa podľa všetkého nedá zbaviť ani ich prinútiť, aby prestali niekoho prenasledovať, no vo svetle je človek pre nich nedotknuteľný. *Amulet svetla* spôsobuje, že jeho nositeľ je pre Tiene nedotknuteľný aj v najtemnejšej tme.

Basar tento magický artefakt prijal so srdečnou vďakou. Jeho život sa vrátil pomerne do normálu. Hoci Tieň ho stále prenasledoval, vedel, že už je v podstate neškodný. Sprvu ho to stále znervózňovalo. Čo ak amulet prestane fungovať? Čo ak niekto prelomí jeho čaro? Čo ak Tieň nájde spôsob ako ho obísť? Časom si však uvedomil, že zaoberať sa takýmito otázkami mu je len na škodu. Viac si cení pokoj v mysli i v duši prameniaci z prijatia. Stále mať za chrbtom nadprirodzenú temnú entitu síce nie je príjemný pocit, no Basar si naň postupne zvykol. Eventuálne začal Tieň považovať za čosi ako memento nepríjemného obdobia svojho života. Avšak na všetkom zlom je aj niečo dobré.

Po prijatí *amuletu svetla* Basar konečne po dlhšom čase vyšiel von medzi ľuďmi a vrátil sa do práce. Aj keď sa snažil viac angažovať v spoločenskom živote uvedomoval si, že mu v živote niečo (alebo skôr niekto) chýba. Jedného večera Basar opäť napísal Ezre pod zámenkou, že sa jej chce za pomoc odvdáčiť. Ukázalo sa ale, že čarodejníkov veľmi nezaujímajú peniaze. Ezra však navrhla a následne s radosťou prijala pozvanie na kávu, kde sa spoločne lepšie spoznali. Basar sa zaujímal nielen o Ezrine magické schopnosti, ale najmä o ňu samotnú, o jej záľuby, jej osobnosť, jej túžby. Ezra zasa našla v Basarovi niečo, čo v žiadnom inom predtým. Po jednom stretnutí nasledovalo druhé, po ňom ďalšie až nakoniec spolu začali chodiť. Basarov spoločenský život ožil. Ezrini priatelia, všetci čarodejníci ako ona, sa stali i jeho priateľmi a jeho súkromný život sa radikálne zmenil.

V čase keď som s Basarom a Ezrou robil rozhovor, aby som spoznal Basarov príbeh, plánovali spoločný život v Antalyi. Basar sa chystal opustiť prácu, ktorá z neho vysávala život aby sa presťahoval k Ezre. Novú prácu zatiaľ dohodnutú nemal, no vďaka Ezre sa začal sústrediť na podstatnejšie veci a žiť v prítomnosti namiesto

rozjímání o budúcnosti. Nakoniec som sa ešte Ezry opýtal, prečo sa vtedy rozhodla pomôcť neznámemu v núdzi. Odpovedala len, že podľa nej by si každý mal pomáhať nezištne, či už nadprirodzený alebo obyčajný, a že ak sa nemôžeme spoľahnúť jeden na druhého, tak potom už na nič. Ak tento článok čítajú, obom im prajem veľa šťastia do života, a s vami ostatnými čitateľmi sa lúčim do skorého videnia v ďalšom čísle Nového Čaru.

VÍŤAZNÉ SÚŤAŽNÉ PRÍSPEVKY, VEKOVÁ KATEGÓRIA 15 – 18 ROKOV

Mimoriadne ocenenie Ctibor Karol Strmenský VIŠŇOVÝ PARADOX

I. DEDIČSTVO

Nitrianske divadlo roku 1932 pripomínalo starú ženu, ktorá si odmietala priznať postupujúci vek. Červené zamatové kreslá vybledli, art deco fasáda sa olupovala ako zaschnutý mejkap. V ten marcový večer, keď som prvýkrát vkročil do budovy ako jej nový riaditeľ, celý priestor sa zachvel v očakávaní.

Dvadsaťpäť rokov. Tolko som mal, keď som sa rozhodol dokončiť to, čo môj otec nedokázal. Imrich Kovács – legendárny režisér, ktorý sa pred desiatimi rokmi zrútil pri príprave Čechovovho Višňového sadu. Odvtedy ležal v psychiatrickej liečebni, stratený vo svojich víziách o živých stromoch a krvácajúcich koreňoch.

Prešiel som prázdnyhľadiskom, moje kroky sa ozývali ako preludický úvod k symfónii, ktorú som sa chystal dirigovať. Na javisku som zastal a prstami pohladil obitý proscéniový oblúk.

„Otec, tentoraz to dokončím ja,“ povedal som do prázdna.

Vo vzduchu visel prach a vôňa zatuchnutých kostýmov. Videl som niečo viac než len schátrané divadlo provinčného mesta. Videl som javisko, na ktorom sa malo odohrať moje najväčšie predstavenie – alebo možno moja vlastná tragédia.

II. HĽADANIE

Prvý týždeň som strávil v archívoch, hľadajúc stopy po otcovi. Medzi zažltnutými programami a vyblednutými fotografiami musel byť ukrytý kľúč k tomu, čo sa naozaj stalo počas jeho poslednej inscenácie.

Personál ma pozoroval s nedôverou. Mladý riaditeľ, ktorý takmer nejedol, málo spal a

v noci blúdil prázdnyimi chodbami divadla. Niekedy som hovoril sám so sebou – alebo možno s niekým, koho som videl len ja.

V piatok som našiel v zadnej časti archívu uzamknutú drevená truhlicu. Kľúč visel na retiazke okolo môjho krku – otcov kľúč, ktorý mi matka dala deň pred odchodom do Nitry. „ Toto je jediné dedičstvo, ktoré ti tvoj otec zanechal,“ povedala mi vtedy. „ Použiť ho môžeš jedine ty!“

Zámok sa otvoril s tichým kliknutím. Vo vnútri ležal režijný denník Imricha Kovácsa – posledné záznamy z jeho práce na Višňovom sade. Otvoril som koženú väzbu. Stránky boli popísané úhladným, no časom čoraz nervóznejším rukopisom. A medzi textom, na okrajoch, všade tie isté kresby – višňové stromy s koreňmi siahajúcimi hlboko pod text, s konármi presahujúcimi až na ďalšie stránky.

Na poslednej strane jediná veta, napísaná trasúcou sa rukou: „Stromy musia krváčať.“ Vtedy som pochopil. Otec nebol šialený. Videl niečo, čo ostatní nevideli. A teraz to vidím aj ja.

III. PRÍPRAVY

Aprílové večery priniesli do divadla zvláštny nepokoj. Začal som pripravovať Višňový sad – tú istú hru, ktorá zlomila môjho otca. Ale ja som bol pripravený ísť ďalej než on. Postupne som sa menil. Moje oči sa leskli intenzívnejšie, hlas získal hlbšie, hypnotické tóny. Pri skúškach som sa často zastavil uprostred inštrukcií, akoby som počúval niečí šepot. „Áno, presne tak to vidím aj ja,“ povedal som raz do prázdna.

Moja kancelária sa zmenila na svätyňu zvláštneho kultu. Po stenách pribúdali kresby višňových stromov – najprv presné, botanicky korektné náčrty, neskôr čoraz abstraktnejšie vízie. Celé stromy vytvorené z fragmentov ľudských tvári, konáre splývajúce s nervovými zakončeniami, korene prerastajúce do základov budovy divadla.

Herci hovorili, že počas skúšok často nevedeli, či repliky prichádzajú z Čechovovho textu, z mojej hlavy, alebo z ich vlastného podvedomia. Helena Križanová, ktorá hrala Ranevskú, raz vyšla zo skúšky s tvárou belšou než stena.

„On ma vidí,“ povedala svojej kolegyni. „Vidí ma celú – nie ako herečku, nie ako postavu. Vidí ma ako bytosť, ktorá existuje na všetkých úrovniach naraz.“

Začal som tráviť noci v divadle. Stavali sme zložitú scénu, plnú symbolov a metafor. V jej centre stál skutočný višňový strom – dovezený z južného Slovenska, jeho korene

obalené jutovinou a hlinou, jeho konáre siahajúce do výšky javiska ako prepletené prsty modliacej sa ruky.

„Nemôžeme len predstierať,“ vysvetľoval som technikom. „Višňový sad musí byť skutočný, musí dýchať, musí cítiť. Len tak môžeme dosiahnuť, aby publikum pochopilo tú stratu.“

Strom na javisku skutočne začal pučať, dokonca aj v umelom svetle reflektorov. Listy sa rozvíjali ako zelené dlane otvárajúce sa smerom k nebu. Bral som to ako znamenie – potvrdenie svojej vízie, dôkaz, že prekračujem hranice konvenčného divadla.

IV. ZJAVENIE

V polovici júna som prestal chodiť domov úplne. Spal som pod javiskom, na starom matraci, obklopený kresbami a poznámkami. Rozprával som sa s duchmi postáv i s tieňom svojho otca. A podľa niektorých sa mi postavy začali odpovedať.

„Čechov tu sedel len pred chvíľou,“ povedal som technikovi. „Sedel v tretej rade a usmieval sa. Páči sa mu naša koncepcia.“

Všetci v divadle cítili, že stojíme na prahu niečoho, čo nás presahuje – niečoho, čo možno nebolo celkom divadlo, ale ani celkom bežná realita.

V predvečer premiéry som nespál. Sedel som vo svojej kancelárii, v ruke otcov režijný denník, a čítal tie isté slová znova a znova: „Stromy musia krváčať.“ Teraz už som chápal, čo tým myslel. Višňový sad nebol len o strate majetku, o nostalgii za minulosťou. Bol o obete, o krvi, ktorá musí byť preliata, aby niečo nové mohlo vyrásť.

S prvým svetlom úsvitu som vstal a šiel na javisko. Priblížil som sa k živému višňovému stromu. Z vrečka som vytiahol malý nožík – otcov vreckový nôž, ktorý som našiel na dne truhlice s jeho poznámkami. Ostrá čepeľ sa zarezala do kôry stromu. Vytiekla miazga, číra ako slzy, ktoré pomaly červeneli pri kontakte so vzduchom.

„Áno,“ zašepkal som. „Presne tak to má byť. Oni musia krváčať. Všetci musia vidieť, že tie stromy sú živé.“

V. PREMIÉRA

Večer premiéry visela nad Nitrou čierna obloha bez hviezd. Divadlo sa plnilo očakávajúcim davom – prišli kritici z Bratislavy, dokonca aj zahraniční novinári.

Všetci chceli vidieť, či dokončím to, čo môj otec nedokázal.

Predstavenie sa začalo v absolútnej tme. Nechal som divákov čakať v napätí celých päť

minút, kým sa rozsvietili prvé, slabé svetlá. Publikum stíchlo ako začarované. Prvé dejstvo prekvapilo novátorským poňatím. Namiesto tradičnej lineárnej narácie som volil simultánne scény – herci hovorili repliky paralelne, vytvárajúc zvláštnu zvukovú koláž. Pohybovali sa medzi tromi úrovňami javiska, reprezentujúcimi rôzne časové roviny.

Centrálny višňový strom využíval som nielen ako dekoráciu, ale aj ako akéhosi nemého svedka deja. V kľúčových momentoch sa k nemu postavy prihovárajú ako k živej bytosti. Helena Križanová ako Ranevská predvádzala výkon, aký slovenské divadlo dlho nevidelo. Jej monológ o strate nielen višňového sadu, ale celej identity, vyvolával v publiku slzy.

A potom prišiel moment, na ktorý som čakal celý život.

V polovici druhého dejstva som vstúpil na javisko priamo počas scény. Prešiel som medzi hercami, ktorí pokračovali vo svojich replikách, akoby tam som nebol. Dotkol som sa kulís, narovnal rekvizity. Pristúpil som k višňovému stromu a začal s ním viesť tichý dialóg.

„Otec, ty si to videl tiež, však?“ povedal som do ticha. „Tie stromy žijú.“

Herci stíchli, svetlá pomaly hasli, zostalo len bodové svetlo na mňa a strom. Cítil som, ako sa hranice medzi realitou a divadlom rozplývajú. Strom predom mnou pulzoval životom, jeho korene sa prepájali s mojimi žilami, jeho konáre s mojimi nervami.

A vtedy som ho uvidel.

Môjho otca. Stál vedľa stromu, mladý a zdravý, aký bol pred svojim zrútením. Usmial sa na mňa a prikývol.

„Teraz rozumieš,“ povedal. „Stromy sú naša pamäť. Naša krv. Naše dedičstvo. A ty si to dokončil.“

VI. KATARZIA

Publikum sedelo v absolútnom tichu. Niektorí plakali, iní sa triasli. Všetci cítili, že boli svedkami niečoho, čo presahovalo divadlo – niečoho posvätného a zároveň desivého.

Pristúpil som k stromu a objal jeho kmeň. Cítil som, ako jeho miazga preniká do mojej kože, ako sa naše životné šťavy miešajú. Pochopil som, prečo sa môj otec zrútil. Nie preto, že by bol slabý. Ale preto, že pochopil pravdu, ktorá bola príliš veľká na to, aby ju uniesol sám.

Ale ja som nebol sám. Mal som jeho dedičstvo, jeho lásku, jeho víziu. A mal som odvahu

ísť ďalej.

„Stromy musia krvácať," povedal som do ticha. „Ale len preto, aby mohli znovu rozkvitať."

Svetlá sa pomaly rozsvietili. Publikum vstalo a tleskalo – nie divadlu, ale zjaveniu, ktorého boli svedkami. Vedel som, že som dokončil nielen inscenáciu, ale aj cestu, ktorú začal môj otec.

Višňový sad nebol len o strate. Bol o transformácii, o tom, ako sa koniec jednej éry stáva začiatkom novej. O tom, ako syn môže dokončiť to, čo otec nedokázal – nie preto, že by bol lepší, ale preto, že stojí na jeho pleciach.

EPILÓG

Roky neskôr, keď som už sám bol starým mužom, často som sa vracal k tomu večeru. K momentu, keď som pochopil, že dedičstvo nie je len to, čo nám rodičia zanechajú, ale aj to, čo s tým dedičstvom urobíme.

Môj otec mi nezanechal len kľúč k truhlici s poznámkami. Zanechal mi odvahu snívať, vášeň tvoriť a lásku k umeniu, ktorá presahuje rozum. Zanechal mi schopnosť vidieť krásu tam, kde ostatní vidia len rozklad, a nádej tam, kde ostatní vidia len koniec.

Višňový paradox spočíva v tom, že stromy musia byť pokácané, aby mohli znovu vyrásť. Že niečo musí zomrieť, aby sa niečo iné mohlo narodiť. Že syn musí prekročiť tieň svojho otca, aby mohol nájsť svoje vlastné svetlo.

A možno práve v tom je najväčšia láska – v tom, že nás naši rodičia naučia lietať, aj keď to znamená, že odletíme ďalej, než oni kedy dokázali.

Višňový sad kvitne dodnes. V každom synovi, ktorý dokončuje otcov sen. V každej dcére, ktorá prekračuje materine hranice. V každom z nás, ktorí nosíme v sebe semená minulosti a odvahu zasadiť ich do pôdy budúcnosti.

Stromy musia krvácať. Ale len preto, aby mohli znovu rozkvitať.

1. m
Barbora Brindžáková
O Z V E N Y P R E D T Ý M

“*Pst! Pst!*” ozval sa mi za chrbtom hlas. Otočila som sa na stoličke a uvidela som chlapcov v zadnej lavici, ako do seba navzájom hádžu slané tyčinky. Občas sa čudujem, ako to, že najväčší blázni našej triedy sú vždy schopní ostať u nášho fyzikára nepovšimnutí, akékoľvek hlúposti vystrájajú. A vždy som to ja, koho napomína, napriek tomu, že málokedy sa dopustím niečoho horšieho, než je pitie čaju počas hodiny alebo zabudnutá domáca úloha. “Marek, ešte raz hodíš do spolužiaka keks, ja hodím za dvere *teba*.” odkašľal si profesor konečne.

Vyzerá to tak, že boli príliš nápadní už aj na jeho pomery.

Tupo som hľadela na vysvietenú interaktívnu tabuľu s učivom o elektrickom prúde a veľmi, veľmi, *veľmi* som sa snažila nezívať, lebo v tomto svete sa to nevypláca, vyzerat' zrudene. *Ak vydržím túto hodinu, budem si musieť za odmenu kúpiť niečo sladké v bufete*, pomyslela som si.

Vydržala som, naozaj som vydržala. Plechový tón zvončeka sa rozliehal po chodbách, bolo počuť čoraz väčšími, ako sa študenti na chodbách prekrikujú, kým vychádzali z tried na svoje obľúbené oddychové miesta, aby sa tam mohli napchávať chlebom so salámou a podobnými kráľovskými pokrmami.

“Máš super očné tieň.” pichla do mňa lakt'om spolusediaca.

“To sú kruhy pod očami.” vzdychla som a odvrátila som sa. Snažila som sa ignorovať skutočnosť, ako veľmi som unavená. Vydržala som ešte niekoľko dlhých hodín a ku koncu som sa už vôbec nevedela sústrediť, iba som šúchala papučami po masťnom a škvrnitom linoleu. Keď bol tomu všetkému koniec, nasadila som si na hlavu slúchadlá, ktoré bežne nosím okolo krku a vykročila som z triedy, v ruke zvierajúc batoh plný učebníc, pretože jeden z remeňov sa mi, ako naschvál, ráno pretrhol, a preto som si ho nevedela dať na chrbát.

Katastrofa.

V našom meste meškajú autobusy úplne bežne. Vždy, keď prídu, sú natlačené ako rybacie konzervy na kolieskach. A nedá sa povedať, že by šoféri jazdili opatrne-

cestujúci bežne lietajú ponad sedadlá a narážajú do seba ako biliardové gule po údere tágom. Dnes to bolo ako vždy. Na ceste domov som sa držala spotenou dlaňou žltej tyče v autobuse, knísala sa zboka nabok pri každej zákrute a zabíjala už aj tak polomŕtvy čas počúvaním podcastov. Zbystrila som pozornosť po skončení jednej epizódy môjho obľúbeného podcastu o policajných prípadoch. Systém náhodného výberu v aplikácii mi pustil nový podcast, ktorý som nikdy predtým nepočula.

Začala znieť zvučka až priam nepríjemne podobná nášmu školskému zvoneniu a hlas, čudne počítačovo skreslený, akoby sa dotyčný nadýchal značnej dávky hélia, spustil.

“Dobrý deň, práve počúvate môj podcast *Ozveny Pred Tým*. Ide o príbehy o živote študentov úplne fiktívne, akákoľvek podobnosť so skutočnými osobami je čisto náhodná. Nájdite si pohodlné miesto a prajem príjemné počúvanie.”

To znie ako poriadna hlúposť, pomyslela som si. Nevypla som to iba preto, že som sa bála pustiť rukou tyče, lebo keby som sa o to bola pokúsila, z najväčšou pravdepodobnosťou by som bola spadla do lona náhodnému bezzubému pánovi, čo sedel v čalúnenom sedadle a prežíval naprázdno.

“...ji spolužiaci do seba hádzali slané tyčinky počas hodiny, čo vyprovokovalo učiteľa natoľko, že im ich zobral. Stavím sa, že ich potom zjedol. Okrem toho ma...” hovoril hlas v podcaste a mňa to tak zaskočilo, že som takmer zabudla vystúpiť von z autobusu. Neverila som vlastným ušiam. Ten človek opísal niekoľko udalostí, ktoré sa dnes stali u nás v triede, len pomenil mená postáv. Oči mi vyskočili z jamôk ako gumené loptičky, keď sa zmienil o *spolužiačke s pokazeným batohom, ktorá sa musela celú cestu domov plahočiť s plnými rukami, až mu jej bolo ľúto*.

Zastala som uprostred ulice a zamračila sa na ocelovo sivú oblohu.

“Bezpochyby.” povedala som nahlas, hoci široko-d’aleko nikto nestál. “Toto nemôže byť náhoda. Urobil to niekto z našej triedy.”

Koho mám v triede, kto by toho bol schopný? A prečo to robí?”

“...sa tej spolužiačke batoh nadobro roztrhol a veci sa jej rozsypali po zemi do blata.” prerušil plechový hlas moje myšlienky opäť nejakou báhorkou o mne. Uf, takže možno to predsa len bude náhoda. Batoh sa mi neroztrhol a veci mi do blata nespadli. Bola to prvá nepravdivá vec, ktorú som za celý ten čas začula, a na chvíľu mi dala nádej, že to celé bola nejaká sprostá náhoda a že sa to iba zhodou okolností podobá na našu školu.

Nádej mala smrť pomalú a bolestivú, keď som si postupne uvedomila, že moja pravá ruka už nie je taká ťažká a počujem suchot, ako keď na zem padá hŕba papiera a ponára

sa do kaluže.

Pozrela som sa dolu.

Tú noc som vôbec nespala, počúvala som dážd', ako hučí v žľaboch.

Bez pohybu som ležala na chrbte, uprene sa pozerajúc na pavúka na strope osvetlenom autami, čo prechádzali pod bytovkou..

Ako to? Ako je to možné? Povedal, že sa mi roztrhne ruksak a o pár sekúnd nato ... sa to stalo.

Ďalšie ráno som šla do školy s nákupnou igelítkou a ešte horšími kruhmi pod očami.

“Čau.” pozdravila som sa a oprela som sa rukami o svoju lavicu, aby som lapila dych.

“Ach, ahoj.” pozdravila sa spolusediaca a ani sa na mňa nepozrela, bezdrôtové slúchadlá v ušiach.

“Čo počúvaš?” zamrmlala som.

“Že čo?” zdvihla jedno obočie a vybrala si jedno zo slúchadiel z ucha.

“Že čo počúvaš!” povedala som hlasnejšie.

“Hm.” sklopila oči a obzerala si gélové nechty na ruke. “Vyzerá to tak, že niekto si z nás strieľa.” vyhlásila napokon.

“Ako to myslíš?” nechápala som.

“Je tu ten jeden podcast o našej škole - teda aspoň myslím, že to je naša škola. A ten dotyčný...predpovedal...niekoľko vecí, čo sa mi stali. Úplne presne. Hovorím ti, niekto si z nás musí robiť-”

“Počkaj, počkaj, počkaj. Takže chceš mi povedať, že aj ty si tú vec počula a aj tebe sa zdá divná?” naklonila som sa k nej bližšie.

“Hej, a ako! Veď dofrasa, takéto veci nie sú v ľudských silách...”

Mlčala som. Rozmýšľala som nad tým, kto z triedy by toho bol schopný.

Nenapadal mi nikto. Veď ešte sa pozriem na toho chytráka. Dnes si to zapnem tiež.

Celé vyučovanie hľadím na zátylok takého čudného decka. Oliver, chlapec, čo sedí predou mnou, stále nosí vytáhané svetre, krčí sa na stoličke, vždy vie odpovede na všetky otázky na písomkách, ale nikdy sám od seba nerozpráva. Vlastne teraz, keď si na to spätne spomínam, neviem, či som ho vôbec niekedy počula rozprávať. Ani jeho tvár nepoznám, nikdy sa nikomu nepozerala do očí. Učitelia si na to už zvykli, nikdy sa ho nič nepýtajú, lebo vedia, že je to márne. Nikdy neodpovedá. Nerozpráva ani s asistentkou, ktorá mu bola pridelená. Presne z tohto dôvodu je stále sám. Len na hodine informatiky vyniká. Všetky cvičenia má hotové za pár minút a potom robí niečo iné. Neviem čo presne. Až mi je ho miestami ľúto. Takíto ľudia nemajú

budúcnosť, sú odsúdení na zánik v spoločnosti, akonáhle je jasné, že za seba nevedia hovoriť.

Hovorím, akoby som na tom bola lepšie, sucho som sa zasmiala sama na sebe. Mám pár plytkých kamarátstiev, ale môj sociálny život stojí tak za dve veci.

Sledovla som profesorku, ako otvára a zatvára ústa, ale nepočúvala som, čo hovorí. Omínal ma krk, pretože je pre mňa fyzicky náročné udržať hlavu vzpriamene a rovno. Mala som sto chutí zvaliť sa priamo doprostred môjho zošitu s poznámkami z geografie. Odolávala som.

Očakávala som hnusný rezavý zvuk školského zvončeka a keď prišiel na konci poslednej, siedmej hodiny, vyletela som zo stoličky ako neriadená strela a zamierila von z triedy, zvierajúc v ruke syrový sendvič a igelitku.

“Ahoj.” ozval sa za mnou povedomý hlas, tak som sa prudko obzrela. Adam, jeden z mojich spolužiakov, mi uprene cival na ruku.

“Ahoj. Nejaký problém?” spýtala som sa a ustúpila zopár krokov dozadu, lebo mi to začalo byť neprijemné.

“Vidím, že nemáš svoj ruksak. Všetko v poriadku? Po tom, čo ti včera všetko spadlo do blata, učebnice, zošity a...”

“Počkaj“, zarazila som ho. “Odkiaľ to všetko vieš? To ty?~ To ja čo? Stiahol sa dozadu ako slimák do svojej ulity.

“To ty si nahral ten *podcast*? vybehla som naňho. Vlastne to bolo celkom pravdepodobné.

Mala som ho podozrievať od začiatku. Vždy rád stváral takéto kúsky.

Či ja som nahral ten *podcast*? Aký *podcast*, prosím ťa? Ten, čo pribudol včera, čo tam boli také čudné veci, akoby to bolo *o nás*?” poškrabal sa po hlave. “Nie, to rozhodne nie je moja robota, ja som ho včera iba počúval. Čo ti budem hovoriť, je to veľmi divné. Musím už ísť, mám tréning.” vychytil sa smerom k šatniam.

Otvorila som ústa a načiahla za ním ruku, ale potom som si uvedomila, že mu nemám čo povedať.

Potrebujem dohnat nedostatok modrého svetla za dnešný deň. pomyslela som si a vytiahla z vrecka telefón. *Notifikácia?*

Stiahla som hornú lištu a na paneli oznamov svietila správa z podcastovej aplikácie. Nová epizóda. Naozaj, ktokoľvek to mal na svedomí, zrejme to nebral ako zábavku na jeden deň a rozhodol sa v tom pokračovať.

Opäť bolo všetko pravda. Učiteľ z dejepisu si zabudol okuliare doma aj v podcaste, aj

v skutočnosti. Polievka na obed dnes chutila odporne aj v podcaste, aj v skutočnosti. Trom študentom prišlo zle aj v podcaste, aj v skutočnosti. A opäť pár súkromných vecí, ktoré tvorca podcastu nemal odkiaľ vedieť, a ja som mala tiež pocit, že som ich nemala počuť. A potom ešte zopár vecí, ktoré sa nestali, pretože sa ešte len stať *mali*, mimo školy. *Budúcnosť*. Taká, čo sa vyplnila. Predpovedal, že sa stretnem v autobuse s našou riaditeľkou a strápnim sa, pretože sa mi pošmykne ruka na držadle a spadnem rovno na ňu. Naschvál som si cestou domov dávala ohromný pozor, aby sa proroctvo nevyplnilo, držala som sa kovovej tyče ako kliešť, až ma pálili dlane a střípli mi hánky. Ostrá zákruta napriek tomu zmarila všetko moje úsilie. Odletela som z tyče ako chrobák z listu šalátu a narazila som priamo do riaditeľky ako vozík v autodróme, dobre, že sme sa nepobozkali.

Jasnovidca z podcastu sa akoby posmešne rozlúčil s poslucháčmi, ktorí boli zrejme podobne rozčúlení ako ja.

A potom sa v pozadí nahrávky ozvalo zvonenie. Plechové, škaredé, rezavé zvonenie školského zvončeka.

Oprela som telefón o presklenú skrinku v triede a zamaskovala ho nejakou volejbalovou trofejou. Potom som začala točiť video a zavrela som dvierka na skrinke. *Riskujem*, pomyslela som si. *Riskujem, že niekto nájde môj telefón. Nemala by som si natáčať ľudí takto, bez ich vedomia. Okrem toho budem točiť najbližšiu hodinu. Moja pamäť na telefóne bude dosť trpieť. Ale musím ho nájsť. Musím nájsť kohokoľvek, kto to spôsobil a zastaviť ho. V minulej nahrávke som počula zvonček, takže je veľká šanca, že to nahral v triede.*

Keď som prekročila prah dverí našej triedy cestou von, zase som sa zrazila vo dverách s Adamom.

“T-ty? Zase ty? Čo tu robíš po škole?” vykoptala som prekvapene.

“Vieš o tom, že to isté by som sa mohol spýtať ja teba?” pôsobil rovnako zmätene ako ja.

“Prišiel si sem nahrávať? Predsa len je to tvoja robota?”

“Nie, len som rozmýšľal, že sem niekam strčím svoj telefón a nahrám si toho človeka.” pokrútil hlavou Adam a pozrel sa na hodinky. “No čo už, za chvíľu dopisujem písomku, musím ísť.”

Ostala som stát' bez slova, prešľapovať na mieste, bála som sa, že si ktokoľvej všimne moju nie až tak dômyselne nastraženú kameru, keď odídem.

Prešla som k šatniam a tam som sa nudila, až kým sa nezotmelo. Rodičom som povedala, že idem s kamarátkou do kaviarne, takže hádam ma hľadať nebudú. Napriek tomu, že som obetovala čas, ktorý som mohla venovať samej sebe, oplatilo sa to. Keď som si po dlhom čase prišla po telefón, bol stále na mieste aj s nahratým videom.

Nasledujúci deň som si po škole počkala Olivera pri jeho lavici. Hneď ako vkročil do triedy a uvidel ma tam stáť, na chvíľu zastal a potom, vyhýbajúc sa mi pohľadom, sadol si do lavice.

“Prečo si tu? Čo tu robíš?” vyštekla som naňho.

Neodpovedal.

“Rozprávam sa s *tebou*, sme tu len my dvaja. Prečo robíš ten podcast? Baví ťa to!”

Chvíľu sa na mňa zapozeral ako teľa na nové vráta, až vo mne zovrela žlč. Potom zobral do ruky telefón so zapnutým hlasovým záznamníkom, a už mi nevenoval pozornosť. Vyšklbla som mu mobil z ruky. Najprv prekvapene žmurkal na svoje prázdne dlane a potom ticho zahabkal: “H-hej! P-prečo mi ho berieš?”

“Ha! Takže rozprávať vieš! Že prečo ti ho beriem? *Prečo* sa tu pýtam predsa ja! Prečo robíš to čo robíš. Prečo hovoríš celému svetu o našej škole. A ako, preboha, ako sa dostávaš ku všetkým tým informáciám!? A tieto predpovede, čo sa vždy vyplnia, ako to robíš?” vychrlila som, až som na konci zmodrela a lapala po dychu. “To si nejaký jasnovidec, že vieš vždy všetko?”

“Ja? Jasnovidec?” Zase na mňa pozeral tým hlúpym teľacím pohľadom. “Nie. To nie!” pokrútil hlavou a venoval dlhý pohľad drevenej lavici. “Tie veci viem...zo stránok a rôznych účtov.” vydýchol.

Obeleli mi hánky. “Akých stránok? Akých účtov? Chceš mi povedať, že hackuješ ľuďom účty a získavaš z nich informácie, aby si ich potom ďalej šíril?”

“Pomenil som me-”

“Mne je to jedno, že si pomenil mená! Aj tak všetci prídu na to, že reč je o nás! A toto s tým ruksakom, alebo s tým autobusom, to si vedel ako!” “Všimol som si, že máš natrhnutý zips a skôr či neskôr-”

“Vieš o tom, že si mi to mohol *napríklad* povedať!?”

“Snažím sa vyhýbať kontaktu s ľuďmi, kým je to možné. Zvyčajne s nimi nemám dobrú skúsenosť.” opäť počastoval pohľadom lavicu.

“*Ja nemôžem.*” zakňučala som, kým mi oblak migrénovitých bolestí začal ostreľovať hlavu zľava. “A ten autobus? Ten mi vysvetlíš ako?” prebodla som ho pohľadom.

“Len som videl na stránke mestskej hromadnej dopravy účet teba a riaditeľky ako ste si kúpili lístky. A keďže idete zo školy v rovnakom čase, zrejme nastúpíte na rovnaký autobus. A keďže ste v rovnakom autobuse, ktorý v tom čase býva plný, bola šanca, že sa stretnete a že na ňu spadneš.” predniesol sucho ako umelá inteligencia.

“Šanca? Bola tam šanca? Ako to, že sa táto šanca vyplnila?”

“Pozri, moje predpovede sa nevyplnia zakaždým do bodky. Vždy je tam nejaká šanca, ktorá sa buď vyplní alebo nie. A často sa vyplní. Všetko je o pravdepodobnosti.”

“A prečo!? Prečo to všetko robíš?”

“Neviem.” povedal. “Môžeš mi vrátiť telefón? Dnes potrebujem nahráť niečo naozaj dôležité.”

“Nie, pokiaľ sa nepriznáš všetkým, že to ty tu robíš bordel.”

“Priznám, priznám. Ale až zajtra, predtým musím niečo urobiť.” unáhylene bľabotal a načahoval ruku za mobilom.

“Máš jediné šťastie, že musím ísť domov. Začína sa stmievať. Neopováž sa v dnešnej nahrávke spomenúť mňa.”

“D-dobre.” povedal a zamrzol v lavici. Znechutene som mu položila telefón do ruky a odišla som.

Až po večeri som si našla čas na to, aby som si vypočula, čo dnes Oliver vymyslel. *Možno je sám.* rozmýšľala som. *Možno jediná činnosť, počas ktorej sa cíti vypočutý, je robenie anonymných nahrávok pre neznáme publikum. A keďže je tak sám, možno jediný spôsob, akým sa o niekom niečo dozvie je hackovať ľuďom... účty? Prečo je mi ho ľúto? Už-už som ho chcela ľutovať, keď tu som skoro dostala infarkt. Jeho hlas znel odrazu naliehavo. Začal nesúvisle mlieť niečo o nejakom požiar v škole, o žiakovi čo ostal uviaznutý na toaletách. Zrýchlil sa mi tep, pretože som si bola dobre vedomá toho, ako to väčšinou chodí s jeho proroctvami. Posadila som sa na posteli a dlane sa mi triasli a potili. Rozmýšľala som, či to mám dať niekomu vedieť, ale malý piskľavý hlások kdesi vo vnútri mojej hlavy ma varoval, že pokiaľ sa to nenaplní, môžem byť potrestaná za falošný poplach. Požiar? Zbláznil sa azda? Ako dokážeš predpovedať niečo také ako požiar? Chystá sa sám podpáliť školu?*

Skrýla som si tvár do dlaní, schúlila sa do kľbka a začala sa nervózne pohojdávať a v slučke si prehrávať podcast.

Ležala som na lavici, uši i oči nastražené, čakala som na akékoľvek znamenie, že predpoveď sa vyplnila. Nič. Oliver predo mnou tiež sedel napäto, akoby sám dúfal, že

tenoraz pravdu mať nebude. Nepohol sa z miesta celý deň, nič. V triede to šumelo, niektorí boli kvôli podcastu znepokojení, iní sa navzájom obviňovali, aj keď, samozrejme, ja jediná som vedela, kto má podcast na svedomí. Iní sa smiali a neverili, lebo mali to šťastie, že v ich prípadoch sa proroctvá nevyplnili. To bolo teda dovtedy, kým som na hodine fyziky nezacítala dym.

Obhorené drevo, plast a niečo iné.

“Cítite to aj vy?” pokrčil nosom fyzikár a vyliezol spoza katedry, mieriac k dverám.

Otvoril ich a rýchlo ich aj zavrel.

“Čo sa deje?” spýtali sa chlapci vzadu.

“Na chodbe takmer nič nevidno. Vzduch je čierny. Dym.” vyhlásil fyzikár

Oliver v lavici sa mykol. Ja tiež. Vlastne, mykli sa všetci.

“To teraz ako vážne!?” zreval Marek vzadu.

“Áno, to teraz vážne.” povedal fyzikár a zastal pri dverách. “Nespustil sa požiarny alarm. Asi sa niečo pokazilo. Všetci, dajte si mokrý kus látky cez ústa a nos. Nepozabíjajte sa pri umývadle, pokoj!”

Ako môže byť v takej ťažkej pohode?

Fyzikár naozaj vyzeral, že si z toho nič nerobí a šikovne vytočil na telefóne hasičov. Až potom som si uvedomila, že sa mu trasú ruky. “Presne ako v tom podcaste.” zahundral. Zápach dymu bol čoraz silnejší. Pomaly prenikal cez nos do hrdla, páliť, hrôzostrašný smrad horiaceho plastu a dreva a všeličoho iného.

Nevedela som rozmýšľať od nervozity, lebo napriek tomu, že som čakala, že sa to stane, vôbec

som na to nebola pripravená. *Ostatní sú na tom asi podobne. Hoci nie som jediná, čo som počúvala podcast, taktiež nie som jediná, kto sa to bojí oznámiť...* Všetko okolo sa zdalo byť ako spomalený film, zaľahlo mi v ušiach a zvuky naokolo stíchli, iba mi hučalo v hlave. *Nebolo tam náhodou ešte niečo, čo sa malo stať? Čo to, dočerta, bolo?* A práve vtedy som si na niečo spomenula.

“Pán profesor...” hlesla som, ale nikto ma nepočul. Všade bol zhon a hluk, všetci sa prekrikovali.

“Pán profesor, toalety! Uviazol tam žiak!” skríkla som a všetci sa na mňa obrátili a zamračili. Pozerala som na nich, zmätená rovnako ako oni. A potom do triedy prenikol hukot hasičských sirén.

Hľadela som na budovu školy, po ktorej sa ťahali zboku čierne obhorené pásy.

Krikľavé vesty pobežovali okolo a viedli hlúčky vystrašených študentov pred sebou. “Niekto fajčil v šatni a chytilo sa oblečenie.” počula som povedať jedného z hasičov. Bola mi zima. Obzrela som sa a uvidela Olivera, ako stojí pár metrov odo mňa a uprene hľadá na obhorenú fasádu školy.

Podišla som k nemu. “Zachránili všetkých,” povedala som. “Aj vďaka tebe.”

Otvoril ústa ako ryba a hneď ich aj zavrel.

“Č-čo budeme robiť teraz?” prehovoril po chvíli.

Poškrabala som sa po hlave. “Je to na tebe.” pokrčila som plecami. “Môžeš sa priznať za ten podcast. Pokiaľ máš čisté svedomie, nemusíš sa.”

“Mám čisté svedomie!” skríkol, až sa pár ľudí prekvapene obzrelo. “Ten požiar som nespôsobil! V našej škole nefunguje požiarne alarm a niektorí žiaci fajčia v šatniach! Potom stíšil hlas a hádam prvýkrát sa mi pozrel do očí. Včera som počul, že sa chystajú hrať tú hru - fľašu. Jeden z nich sa na sociálnych sieťach zastrájal, že na ďalší deň vyzve spolužiaka, aby položil tlejúcu cigaretu do kaluže alkoholovej dezinfekcie na zemi. Čakal som, že sa to stane. Kabáty horia veľmi rýchlo. Nepotrebujem sa priznávať, nič som neurobil. A ten žiak na záchode je diabetik. Chodí si na wécko pichať inzulín a nechce, aby o tom niekto vedel.” “Vlúpal si sa do systému, sleduješ ľudí a špehuješ ich pri súkromných rozhovoroch.

Nerozumiem, ako je to možné, že máš všetkých tak dobre prečítaných. Vieš úplne všetko.” “Je to môj jediný spôsob, ako nebyť sám. Takto sa cítim vypočutý. Môžem hovoriť čo chcem a kedy chcem. Rozhovory s ľuďmi mi nikdy nešli, tak si veci zisťujem takto.”

Nadýchla som sa, že niečo poviem, ale potom som len naprázdno prehltna, nasadila slúchadlá a pustila si nejakú hudbu, potichu sledujúc, ako z obhorenej omietky stúpajú tenké pásiky dymu.

2. m

Sofia Ivanová

REALITA ŽIVOTA

Byť učiteľské dieťa nie je žiadna výhra. Ani v mojom prípade. To, čo sa iným deckám prepečie, v mojom prípade nie. Akoby som bola z inej planéty. Mama sa hneď o všetkom dozvie, aj keď učí na gymnáziu a ja som deviatačka základnej školy. Moja triedna je asi najväčšia žalobaba na svete. Ako priateľka mojej mamy sú jedna pre druhú búrľavou vrbou. Samozrejme, zakaždým musí padnúť aj otázka, ako Mia v škole. Rodičia iných žiakov sa o svojich deťoch dozvedia raz za čas na rodičovskom združení, ale v mojom prípade je rodičko každý deň. Pripadám si akoby som bola neustále pod kontrolou. Zovšadiaľ na mňa miera kamery, monitorujú každý môj krok. Napriek tomu do školy chodím rada. Učenie ma baví. Svet čísel, pokusy z chémie a fyziky sú pre mňa tým pravým orechovým. Tieto predmety sa neučím, ja sa v nich priam vyžívam. Reprezentujem školu na olympiádach a darí sa mi v nich. Žiaľ, niektorí spolužiaci sú presvedčení, že je to mamina, nie moja zásluha.

„Tak čo, Mia, zase si prvá? Samozrejme, že sa pýtam. Blahoželám mame k úspechu.“ Paľove privítanie v triede po okresnom kole chemickej olympiády sa ma dotklo, aj keď som to nedala najavo.

Paľo bol vodcom triedy. Musím uznať, že bol fešák. Vysoký, pekne urastený, vyšportovaný, dokonale upravený. Vždy mal na sebe niečo značkové. Ak to nemalo fajočku alebo tri pásiky, nenatiahol to na seba. Každá baba sa za ním rada obzrela. Navyše o financie nemal núdzu. Mal najdrahší mobil, špičkový počítač. Jeho rodičia, ako sa vraví, mali postavenie. Otec chirurg, uznávaný lekár, ktorého potenciálne každý potreboval. Mama bola zase advokátkou, ktorej služby ak nie hneď, tak v budúcnosti sa mohli zísť. Paľo o priateľov nemal núdzu. Veď nechať sa pozvať na kolu či pizzu nebolo na zahodenie. Mnohí jeho kamoši mali hlboko do vrecka. Imponovalo mu, keď ho obskakovali a podlizovali sa mu. Aj keď mali iný názor, sklopili oči a poslušne mu pritakávali. Čo rozkázal, to poslušne spravili.

„Mia, nič si z neho nerob. Vieš, aký je,“ utešovala ma Zuzka, s ktorou som sedela v jednej lavici už od piateho ročníka. Rozumeli sme si a navzájom si pomáhali.

„Aké umiestnenie máš už rezervované v kraji?“ pokračoval Paľo. Zrejme som mu včera ako objekt uštipačných poznámok chýbala, a tak si to chcel vykompenzovať.

„Prestaň, nemám chuť si dnes kaziť náladu,“ odvrkla som mu. Skutočne som si náladu kaziť nechcela. Paľo mi za to nestál. Popoludní som mala súbor, na ktorý som sa tešila. Ľudový tanec bol pre mňa protiváhou vysedávania nad knihami. Zbožňovala som ho, aj keď ani tam som nemala na ružiach ustlané.

„Hrdopýška! Jej výsosť sa so mnou baviť nechce. Kockatá hlava sa predsa nebude zapodievať obyčajným spolužiakom.“ Paľove vyrývanie nemalo konca. Videl, že ma vytáča, preto stupňoval. Napínal pred spolužiakmi ramená, chcel ukázať, čo dokáže, upevniť si svoju vodcovskú pozíciu.

„Po prvé, nie som kockatá hlava. Ak by si sa len trochu viac snažil, kockatou hlavou by si bol ty a chodil by si na olympiády ako ja. To by ti ale tvoj ocko musel vyoperovať časť mozgu, čo spúšťa tvoju aroganciu,“ reagovala som podráždene. Paľových rečí som mala tak akurát dosť.

„Daj úlohu z matiky,“ ozval sa Adam, verný Paľov prisluhovač.

„Pýtaj si od kamoša Paľa,“ odbila som ho.

„Vieš, že nemá. Tak daj a prestaň sa už zlostiť,“ nedal sa odbiť.

Našťastie zazvonilo a nemusela som pokračovať v nezmyselnej konverzácii. Zošit s domácou som dala. Ak som chcela mať od „partie“ pokoj, nemala som na výber.

Po vyučovaní som sa ponáhľala domov. Chcela som sa rýchlo naučiť, aby som sa po súbore mohla pohlúžiť do rozčítanej knihy.

Do Rozmarínu som dobehla na poslednú chvíľu. Peťo, môj tanečný partner, ma už nedočkavo čakal. Tešili sme sa, že z detského súboru Rozmarínček nás oboch preradili do veľkého súboru. Bolo to fajn, pretože sme boli na seba zvyknutí a rozumeli sme si. Nielen ako tanečníci.

„Skôr, ako začneme s nácvikom, chcem privítať nových členov, ktorí postúpili z Rozmarínčeka. Nastupujete na miesta tanečníkov, ktorí odišli študovať do iných miest, a teda z praktických dôvodov museli súbor opustiť. Keďže nás čaká vystúpenie v zahraničí, musíte sa rýchlo naučiť tance, aby ste zaplnili uvoľnené miesta. Preto starší členovia súboru si podelia nových členov a začnú ich učiť kroky. Ako sa podelite, je na vás. Takmer všetci sa poznáte, preto nevidím v tom problém. Takže do toho!“ Vedúci súboru zatlieskal a začalo delenie. Peťa si zobral Jožo, čo s ním býval v jednej bytovke, a teda sa poznali už ako škôlkari. Mňa si vyhliadla Karin. Pravdupovediac, predpokladala som. Bola to o rok staršia spolužiačka zo základnej, teraz už budúca

zdravotná sestra.

„No pod', Mia, ukáž, čo vieš,“ povedala povýšenecky.

„Čo ti mám ukázať? Myslela som, že ty mi predvedieš kroky a ja to budem po tebe opakovať,“ ozvala som sa nechápavo. Vedela som, že naša spolupráca nebude dobre fungovať. Páčil sa jej Peťo, no z jeho strany napriek jej nadbiehaniu nebola žiadna odozva. Prekážku videla vo mne. Snažila sa ma preto všemožne strápnit'.

„Ty si ale drevo, nevieš po mne zopakovať?“ kričala Karin tak, aby to všetci počuli.

„Prečo som si len vybrala teba, také nemehlo?“ sťažovala sa.

„Veď robím to, čo mi ukazuješ,“ nedala som sa.

„Robíš, ale ako? Dievčatá, nechce sa niektorá z vás so mnou vymeniť? Ja už s Miou, tým drienkom, nevládzem. Nevieť len, ako mohla postúpiť do veľkého súboru.“ Skôr však, ako niektorá z tanečničok mohla na návrh zareagovať, pokračovala: „Ale nie, radšej sa s ňou budem trápiť ja.“

Karin bola veľmi pekné dievča. Štíhla, s hlbokými tmavými očami a havraními vlasmi. Všetci chalani sa uchádzali o jej priazeň. Bola aj dobrou tanečnicou, čím jej sebavedomie stúpalo do výšav. Výborné boli aj iné dievčatá, ale nevystatovali sa tým. Nenadrad'ovali sa nad ostatné. Karin však v súbore mienila hrať prim, a tak tomu všetko podriad'ovala. Flirtovala s chalanmi, zahrávala sa s nimi, dievčatá ohovárala, donášala vedúcemu. Postupne si vybudovala imidž nepostrádateľnej tanečnice, pravej ruky vedúceho. Čo si zaumienila, to muselo byť. Teda všetko, okrem Petra. Nevieť, či sa skutočne do neho zaľúbila, alebo to z jej strany bol iba rozmar rozmazaného dieťaťa, ktoré kričí, keď nedostane chcenú hračku. Tak či onak, ja som jej stála v ceste a robila všetko preto, aby som jej prestala prekážať.

„Snaž sa, nie, že zase všetko pokazíš,“ bolo jej časté privítanie na nácviku. Rovnako aj pred vystúpením. Stále sa snažila udupať moje sebavedomie. Nebyť Petra, aj by sa jej to podarilo. Ten ma stále upokojoval: „Nič si z toho nerob, vieš, aká je a o čo jej ide.“

„Veď práve. Všetko je to kvôli tebe. Ak by si o ňu prejavil záujem, dala by mi pokoj.“

„A chcela by si?“ zareagoval potmehúdsy.

Mal pravdu. Nechcela. Postupne sa naše priateľstvo začalo premieňať na niečo krásne. Nežné pohľady, letmé dotyky. Bolo nám spolu fajn. Zrodila sa láska.

Keď ma na súbore pokľakom a otvoreným náručím vítal slovami „pod', moja Mia, pod',“ vedela som, že vojna s Karin ešte len začne. Pravdupovediac, bála som sa. Peter ma však pevne chytil za ruku: „Neboj sa, sme dvaja.“

Jedného dňa ma po vyučovaní zastavil Paľo. Dá sa povedať, že ma čakal.

Zaskočilo ma to, lebo napriek tomu, že sme bývali vo vedľajších vchodoch, nikdy sme spolu nešli ani do školy, ani zo školy. Aj keď sme sa v meste stretli, tvárili sme sa, že sa nepoznáme. Bola som preto veľmi prekvapená.

„Nešla by si so mnou zajtra do kina?“ navrhol.

„Prosím?“ Neverila som vlastným ušiam. „Ty ma pozývaš do kina?“

„Áno, čo je na tom? Páčiš sa mi. To v škole je len pred chalanmi. Nemôžem stratiť svoj imidž.“

„Arogantnému správaniu hovoríš imidž? Myslím si, že sympatie sa dajú prejaviť aj krajšími spôsobmi.“

„Pozývam ťa preto do kina. Uzavrieme mier?“

„Rozmyslím si to. Poviem ti to zajtra.“ Bola som rada, že domov od školy nie je ďaleko a naša konverzácia mohla skončiť.

Len čo som vošla do bytu, zazvonil zvonček pri dverách. Zuza! Udychčaná, lapajúca po dychu.

„Hovorila si po vyučku s Paľom?“

„Ako vieš? Ved' si išla zo školy predom mnou, nemohla si ma vidieť. Alebo už vrabce na streche čvirikali?“

„Karin, Karin je za tým.“

„Za čím?“ nechápala som.

„Predsa za pozvaním do kina. Paľo ťa pozval do kina, či nie?“

„Áno, pozval ma. Vraj sa mu páčim, ale čo má s tým spoločné Karin?“ nechápala som.

„To Karin ho nahovorila, aby dokázala Peťovi, že s ním chodíš.“

„Ako vieš? Nemýliš sa?“

„Vypočula som si rozhovor Karin s Paľom. Ona je za tým. Dovedie tam Peťu, aby ťa videl s Paľom a ona mala voľnú cestu.“

Pasca zo strany Paľa a Karin bola pravdepodobná. Tí dvaja sa k sebe charakterovo hodili. Nedalo mi a zavolała som Peťovi. „Neboj sa, nevyjde im to. Naoko súhlas, že pôjdeš do kina, len nepovedz, že s ním. Ten, s ktorým pôjdeš do kina, budem ja.“

Uľavilo sa mi. Na Peťu som sa mohla stále spoľahnúť.

Ráno ma nielen s pozdravom, ale aj s úsmevom privítal Paľo. Niečo nezvyčajné, neskutočné, ako v scifi.

„Tak čo, pôjdeš do kina?“

„Pravdepodobne pôjdem,“ povedala som neurčito.

„Vedel som, že pôjdeš. Viem, že aj ty máš o mňa záujem.“

To určite, pomyslela som si v duchu.

„Počkám ťa pred vchodom a pôjdeme spolu, dobre?“ čoraz viac ma prekvapoval Paľo.

„Netreba. Budem u tety, stretneme sa pred kinom desať minút pred šiestou.“

„Tak fajn,“ povedal a odkračal k svojej lavici.

Ako sme sa dohovorili, 10 minút pred začiatkom filmu som bola pred kinom. Na moje počudovanie Paľo tam ešte nebol. Bola som v rozpakoch. Nielenže Paľo tam nebol, ale ani Peťo. Cítila som sa trápne. Zrazu sa vynorila Karin s Paľom.

„Čo tu robíš, Mia?“ s iróniou v hlase ma namiesto pozdravu oslovila Karin. „Nebodaj ideš do kina? A to s Paľom?“ pokračovala uštipačne. „Myslela som si, že randíš s Peťom. Dovoľ, aby som ten nezabudnuteľný okamžik zvečnila.“ Paľo ku mne priskočil, chcel ma objat' okolo pliec, no ja som sa rýchlosťou blesku odtiahla.

„Ahoj, Mia, prepáč, že na mňa čakáš,“ ozval sa mi za chrbtom Peter. „Tak poď, ideme.“ Chytil ma za ruku a na líce mi vtisol sladký bozk. „Prijemnú zábavu,“ adresoval lišiacke prianie ohúrenej Karin a Paľovi. Dej nebol podstatný. Tešila som sa, že pasca nevyšla.

Od toho dňa som mala v súbore peklo. Karin ma neustále napomínala, hľadala čo i len maličkú chybu. Na vystúpeniach ma nezabudla pred každým tancom upozorniť, aby som si dávala pozor. Nešlo jej o bezchybný výkon, ale zneistiť ma. Snažila sa ma izolovať. Ak niektoré dievča prehodilo so mnou viac ako pár slov, už ho začala upozorňovať, že zle tancuje. Ak by tam nebol Peter, určite by som túto situáciu nezvládla. Tancovať ľudovsky a navyše s Peťom mi však za to šikanovanie stálo. Navyše blížiaci sa päťdňový zájazd do Francúzska, kde sme mali vystupovať, bol pre mňa príliš veľkým lákadlom.

V autobuse som sedela s Petrom. Cesta mi vôbec nepripadala dlhá. Rovnako ani dni. Tešili sme sa nielen z vydarených vystúpení, ale aj z toho, že môžeme byť spolu. Karin na nás neustále zazerala a kula pikle.

„Dievčatá, rozťahnite sa, aby sme mali viac miesta. Nemusíme sa pri jedle tlačiť,“ vyzvala Karin dievčatá sediace pri stole len čo som sa k nim priblížila. „Mia, vidíš, že nemáme miesto. Vedľa je celkom voľný stôl. Môžeš si tam sadnúť,“ pokračovala.

Do očí sa mi tísli slzy, ale potlačila som ich. Nechcela som Karin urobiť radosť z pocitu víťazstva. Sadla som si k voľnému stolu, no vzápätí bol pri mne Peťo s ďalšími dvoma chalanmi. Karin išlo rozdrapit' od jedu.

Blížil sa koniec školského roka. Tešila som sa na prázdniny, ale aj smútila,

pretože tie zvyčajne trávim na chalupe, a tak nebudem mať toľko príležitostí byť s Peťom. V súbore sme pripravovali rozlúčkovú párty. To som ešte netušila, že pre mňa bude posledná.

„Zajtra sa tak, ako sa na tanečníkov patrí, rozlúčime. Verím, že prídete všetci. Aj tí, s ktorými v súbore už v budúcnosti nepočítame. Chalani, ktorých je menej ako dievčat, majú výhodu. Zostávajú všetci. Rozlúčime sa však s Monikou, Veronikou a Miou. Ťažko sa mi rozhodovalo, ale pomohla mi Karin, naša sólistka.“ Slová vedúceho súboru ma pichli rovno do srdca. Je koniec! Karin vyhrala! Konečne bude mať voľnú cestu.

Na rozlúčkový večierok som nešla. Srdce mi zvieral krutý bôľ. Prečo, prečo mi berie osud to, čo mám tak rada, čo ma naplňa šťastím? V mojom prípade však má osud svoje meno - Karin.

„Mia, čo sa s tebou deje, prečo plačeš?“ s údivom sa ma pýtala mama. „Nemáš byť náhodou na súborovej párty?“

„Pre mňa rozlúčkovej párty. Definitívne rozlúčkovej. Vyhodili ma zo súboru.“ To už ma zalial potok slz. Horúcich, plných bôľu, bezmocnosti a sklamania.

Pri dverách zazvonil zvonček.

„Mia, poď, máš návštevu,“ volala ma mama.

„Nechcem nikoho vidieť. Chcem byť sama!“ zakričala som z detskej izby.

„Ani mňa?“ Vo dverách detskej izby stál Peter. Môj Peter! Nebyť mamy, hodím sa mu okolo krku.

„V súbore som dal výpoveď. Nechcem tam byť bez teba.“

Napriek mráčikom mi v duši vyšlo slnko.

3. m

Zuzana Čerešňová

S P O M I E N K A, K T O R Ú C H C E M P O C H O V A Ť

„Ako si len mohol? To ako fakt? Kuboooo!“ . Začala som si vyberať roztopenú žuvačku z vlasov. To nemám šancu vybrať. A ešte v strede hlavy. Nedožuvaná hnusná lepkavá hmota s pieskom a vláknami z deky. Fúj! Žalúdok sa mi dva krát obrátil a presunul na druhú stranu. Samozrejme, mladý páňko sa len tváril že on nič. Jeho prevrátené oči stĺpkom, rozhodené ruky a odporný lišiacky úsmev. Všetci naokolo sa tváрили štýlom – čo stresuješ dievčisko, máme dovolenku , ale mne to nebolo jedno. Vlastne nič mi nebolo jedno. Otrasná rodinná dovolenka v Chorvátsku s fotovcami a bratmi. Chcela som ísť do Talianska alebo Turecka. Letecky, nie autom. Čo sa pamätám, stále chodíme autom do Chorvátska. Otec vraví, že kvôli tomu, že sme päťčlenná rodina. Všetky zájazdy sú šité na mieru maximálne len štyrom. Ako, mne by nevadilo nechať chalanov aj samých doma alebo u babky. Aj oboch, ale asi najradšej Kuba. Benjamínka našej rodiny ktorý môže všetko.

„Sakra, tá žuvačka nejde z tých vlasov!“ „Au! Zuza! Mamina, pomóóc, Zuza ma bije!“ kričal Kubo už na celú pláž a uhýbal sa mojim buchátom. Mastila som ho hlava nehlava a on ručal. „Stačilo!“ ,vstala mama rázne z deky a odložila knihu. „To neviete v kľude ležať a neprovokovať sa navzájom? Alebo si ísť zaplávať? Čo sa vlastne stalo?“ „Čo sa stalo? Pozri!“ ,naklonila som k nej svoju žuvačkovú hlavu. „No nejako si už poradíme, hlavne si to nečochri a nevyberaj sama, nech ti nepolepí všetky vlasy.“ Dobre sa to povie, horšie je, že ja to chcem z hlavy preč. Ona má vlasy v poriadku, ale ja? Kubo si pre istotu vzal šnorchel a plutvy a potichučky zmizol. Ako vždy. Had jeden! Skúsili sme s mamou studenú vodu, jemne vyberať z vlasov, zmiešať s pieskom. Nič. Žuvačka držala a nejavila známky toho, žeby sa chcela odlepiť. Nakoniec mama poprosila pani čo si vedľa nás robila manikúru o nožničky. „Ako budem vyzerat’? Mami, nedá sa s tým nič viac robiť?“ „Ľutujem Zuzka, musím to odstrániť, inak to nejde. Sama vidíš že to nejde z vlasov von. Jedine ak si to necháš tak a skúsime ešte niečo ako prideme z pláže na ubytovaní“. Môj hlboký vzdych jej asi prezradil, že na ubytovanie nechcem čakať. Vzala nožničky a vystrihávala mi pomaly žuvačku z vlasov. Pramienok padol do piesku...potom druhý, tretí. Radšej som zavrela oči. To

nechcem vidieť. Moje krásne, dlho pestované vlasy. Nemám to šťastie na hustú hrivu ako môj starší brat, ktorému je ako chalanovi nanič. Do dvoch rokov som bola holohlavá a potom mi len veľmi pomaličky začali rásť vlasy. Možno dva centimetre za rok. „Hotovo“, povedala mama a šla vrátiť nožničky. Otvorila som oči a pozrela na vlasy v piesku. Moje krásne gaštanové vlasy. Veď ja mu to spočítam! Nech si ma nepraje! „Zuzka!“ Tón hlasu mojej mami mi vravel, že je asi čarodejnica a číta mi myšlienky. „Nemôžeš vedieť že to bol on. Pozri koľko je tu ľudí. Mohla byť hocikoho!“ „Ty ho zasa obhajuješ, on môže asi všetko“, vyprsklo zo mňa. „Ale Zuzka, to nie je pravda.“ „Ale je! Čo ja zato môžem že som prostredná? Nevieš aké je to otrasné byť stredným dieťaťom! A k tomu ešte dievčaťom. Zápasit' s Alexom a Kubom. Alex, vaše dokonalé bezchybné dieťa so všetkými superlatívmi a Kubo, miláčik rodiny len zato že je. Môže byť hocijaký odporný a všetko mu prepáčite. Mňa to už nebaví. Vôbec ma nemáte radi! Neznášam vás!“

Čo povedala potom mama som už nepočula. Vytratila som sa. Len kútikom oka som zazrela že si znova ľahla na deku a začala čítať.

Vyzeralo to ako koniec sveta. Zrazu, len tak. Z ničoho nič sa zatiahlo, začalo fúkať. Slnko sa úplne stratilo. Piesok sa tlačil do očí, kvapky padali na opálené telá, čo padali, oni priam lietali ako guľky z brokovnice. Tam kde dopadli zanechali bolestnú červenú ranu. Tí čo spali rýchlo splasene vyskočili a začali fungovať. Všetci sa balili a náhlivo odchádzali z pláže. Obloha černela stále viac, pokojná voda sa zmenila na nepoznanie. Bóje lietali a vyzeralo to že sa utrhnú z reťazí na ktorých boli pripevnené k brehu mora. Nikto ju nepočul, jej krik sa strácal v ručaní vetra a mora ktoré sa navzájom bili o moc. Bola ďaleko a stále sa vzd'alovala. Mávala, vzlykala, nadávala a hovorila si aká je sprostá. Prečo to nepredvídala. Prečo vyplávala zo zátoky na more? Nikomu nič nepovedala. Voda ju spláchne ako triesku na tom paddleboarde. Alebo ju odfúkne vietor. Ten pud sebazáchovy je hnusná sviňa a tak stále kričala a volala a slzy sa jej miešali s kvapkami a morskou vodou. Pridržala sa dosky ako len vedela a stále kričala a mávala, čo jej ruky stačili. Nechcela skončiť pod vodou. Nechcela zomrieť. Hlavou jej hmýrilo tisíc scenárov čo sa môže stať a ani jeden z nich nebol dobrý.

Na brehu sa pohli štyri osoby. Každá z nich ju zbadala. Ju, malú bodku vzd'aluujúcu sa od zátoky. Počuť nebolo nič, len svištiaci vietor a hustý dážď. Otec s matkou začali plávať smerom k nej. Mama zamrzla asi po piatich záberoch, ako keby ju pohľadom zasiahla Medúza. Stála, plakala, drkotala zubami a nič. Výpadok. Nefunkčná. Našťastie otec plával cez vlny ako Superman. Bohužiaľ, postihnutý Superman bez

jednej ruky. Para atlét, ktorý sa naučil plávať až ako dospelý. Modlila sa aby k nej doplával skôr ako ju odveje na otvorené more. Zápasil, bojoval a stále plával. Pomaly prehrával svoj boj s vlnami a prírodou. Spomaľoval, jeden záber vpred, dva vzad. Zvládne to, nezhltnie ho voda skôr ako k nej dorazí? To by si neodpustila. Celé je to jedine jej vina.

Našťastie z diaľky prichádzal niekto kto vedel plávať ukážkovo. Sledovala otca a tak si ho doteraz nevšimla. Mal plutvy a šiel ako blesk, len hlava s okuliarmi sa mu občas vynorila nad hladinu. Blesk s viacerými plaveckými medailami. Razom mu odpustila jeho príšernú dokonalosť a všetok ten čas ho musela s mamou čakať na plavárni. Predbehol unaveného otca, vyskočil k nej na dosku a snažil sa manévrovať a otočiť paddleboard späť k pláži. Pridržala sa predka dosky aby mu spravila miesto. Podarilo sa mu získať kontrolu nad nezávidia hodnou situáciou. Vysilený otec cestou späť naskočil a chytil sa automaticky druhého vesla. Syn sa spustil z dosky znova do vody a zaprel sa do nepoddajných vĺn. Len preč z otvoreného mora do ako-takého bezpečia zátoky kde vietor tak nepoháňal vlny. To sa už k nim blížil ďalší plavec. Nebol taký obratný ako starší brat, ale plával zo všetkých síl sestry na pomoc. Obaja bratia tisli paddleboard, ktorý sa hojdal na vlnách mora a unikali do zátoky. Všetko už šlo rýchlo. Medúzou zakliata matka sa prebudila ako okolo nej preplávali a pridala sa k svojej rodine a spoločnými silami zakotvili na plytčine.

Stále pršalo a fúkalo. Pláž zívava prázdnotou, len smeti tancovali a lietali sem a tam. A na tom prázdnom brehu sa objímalo päť postáv. Ani jeden nehovoril, všetci plakali a tisli sa k sebe. Všetko mohlo v jednom krátkom okamihu skončiť. Našťastie svet pre nich nezhasol a pokračuje ďalej.

ROZHOVORY S AUTORMI VÍŤAZNÝCH PRÍSPEVKOV

Veková kategória 19 – 25 rokov

Mária Feldinszká:

Rozhovor s Patrikom Pavurom, autorom poviedky TIEŇ - 3. m

- ***S vašou poviedkou Tieň ste získali 3. miesto v kategórii 19 - 25 rokov. Povedzte nám, o čom pojednáva vaša poviedka a ako ste prišli na jej námet?***

Moja poviedka je o mužovi, ktorý jedného dňa cestou z práce objaví svoju nadprirodzenú schopnosť, no nie úplne užitočným spôsobom. Tieň, ktorý jedného dňa objaví a začne ho prenasledovať má byť metaforou pre depresiu, ktorou v dnešnej dobe trpí viac a viac ľudí. Chcel som viac rozšíriť povedomie o tejto poruche, nakoľko je to nepríjemná téma, nad ktorou by veľa ľudí radšej zavrelo oči. Zároveň som chcel prostredníctvom postavy Ezry symbolizovať, že pomoc môže prísť v akejkoľvek forme, a že nie je hanbou ju využiť alebo o ňu požiadať. Amulet svetla v príbehu zase funguje ako antidepresíva – depresia síce nezmizne, no už neškodí a neovplyvňuje život dotyčnej osoby.

Námet mi napadol na jednej z mojich večerných prechádzok so psom. Zbožňujem fantasy knihy a napadlo mi, čo keby ľudia objavili svoje magické schopnosti v nesprávnom čase na nesprávnom mieste (narozdiel od stereotypu kde sa mágia prejaví v perfektnom čase a zachráni deň).

- ***Odkedy literárne tvoríte? Aké boli vaše literárne začiatky?***

Toto je prvýkrát, čo som niečo napísal, no ten nápad mi ležal v hlave mesiace a táto súťaž sa naskytna ako perfektná príležitosť na jeho realizáciu. Veľkou inšpiráciou mi je moja staršia sestra, ktorá sa nepohne ani na krok bez knihy v kabelke a veľmi rada píše dúfajúc, že sa raz presadí ako slávna spisovateľka.

- ***Ako ste sa dozvedeli o súťaži a čo rozhodlo, že ste sa prihlásili?***

Študujem na UNIPO a prostredníctvom hromadného mailu nám dali vedieť, že sa koná takáto súťaž. Inak by som sa o nej asi nedozvedel.

- ***Posunie vás ocenenie v ďalšej literárnej tvorbe?***

Človeku pri takomto úspechu napadajú veci ako: „možno sa len prihlásilo veľmi málo ľudí tak som nemal veľkú konkurenciu,“ no možno je to znamenie, že by som sa tomu mal venovať aj naďalej.

- ***Plánujete sa literárnej tvorbe venovať aj v budúcnosti?***

Úprimne mám ešte veľa nápadov na podobné poviedky. Prechádzky so psom sú dlhé a moja fantázia bujná, takže mi napadajú rôzne príbehy, ktoré by som mohol zhmotniť. Neviem ale, či som až tak ambiciózny, aby som túžil po vydaní knihy či dokonca sláve. Ale kto vie, stať sa môže čokoľvek.

Veková kategória 15 – 18 rokov

Mária Feldinszká:

Rozhovor s Ctiborom Karolom Strmenským, autorom poviedky VIŠŇOVÝ PARADOX - Mimoriadne ocenenie -

- ***S vašou poviedkou Višňový paradox ste získali Mimoriadne ocenenie v kategórii 15 - 18. rokov. Povedzte nám, o čom pojednáva vaša poviedka a ako ste prišli na jej námet?***

Višňový paradox sa točí okolo mladého režiséra Tomáša, ktorý chce dokončiť otcovu inscenáciu A. P. Čechovovho Višňového sadu a divadlo a realita sa mu začínajú rozostrovať. To ho privedie ku kolapsu, terapii a objavu terapeutického divadla pre seba a svojho otca, pretože témou je dedičstvo, trauma a liečenie umením. Je to zároveň paralela k A. P. Čechovovej hre, a tak príbeh skúma témy umenia a reality.

- ***Odkedy literárne tvoríte? Aké boli vaše literárne začiatky?***

Musím povedať, že to je záludná otázka. Literárne tvorím už asi 1 rok. Avšak veľa efemérie a inšpirácie čerpám zo svojej tanečnej kariéry a života samotného. Tanečným umelcom som už dlhé roky. Tancoval a ešte stále tancujem v mnohých štýloch a to skoro už jednu dekádu. Tým chcem povedať, že literárne tvoriť nie je o samotnom písaní, ale o využívaní literárneho umenia k preneseniu emócií na čitateľa a o vyjadrení pocitov autora čomu ja vďačím mojim životným skúsenostiam.

- ***Ako ste sa dozvedeli o súťaži a čo rozhodlo, že ste sa prihlásili?***

Prvý kontakt so súťažou JURÍK očami MLADÝCH som mal po konverzácii s učiteľkou slovenčiny po tom, čo som bol ocenený na súťaži „*Studňa sa tajne s dažďom zhovára*“ organizovanou pod

záštitou Matice slovenskej. Tvorba diela na pravé túto súťaž ma nadchla a otvorila oči v mnohých sférach života, existencie a zanechania dedičstva. Preto, keď som oslovil moju pani učiteľku s výzvou na iné súťaže mi odporučila práve súťaž JURÍK očami MLADÝCH.

- ***Posunie vás ocenenie v ďalšej literárnej tvorbe?***

Mimoriadne ocenenie ma určite posunie dopredu. Nie len v literárnej tvorbe, ale aj v živote. Každá tvorba literárneho diela je pre mňa nenahraditeľný umelecký zážitok. Vďaka tomu, že tvorím, môžem nie len ventilovať svoje kreatívne nápady ale sa aj ponárať do svetov s dejovými líniami diametrálne odlišnými ako tie naše, čo mi prináša vďaka môjho prostredia a ľudí okolo mňa.

- ***Plánujete sa literárnej tvorbe venovať aj v budúcnosti?***

Literárne tvoriť prestať nechcem. Čím ďalej píšem tým viac mi to prirastá k srdcu.

Anita Bóla Kováčová:

Rozhovor s Barborou Brindžákovou, autorkou poviedky OZVENY PREDTÝM - 1. m

1. S vašou poviedkou Ozveny predtým ste sa umiestnila na 1. mieste v kategórii 15 – 18. rokov. Povedzte nám, o čom pojednáva vaša poviedka a ako ste prišli na jej námet?

Mojou najväčšou inšpiráciou bolo to, že som si všimla, ako veľmi je inakosť odcudzovaná. Ako veľmi osamelí sú tí ľudia, ktorí sú trochu odlišní alebo rozmýšľajú inak. Preto som sa snažila priblížiť to, že aj títo ľudia sa niekedy snažia vyrovnať sa so svojou inakosťou spôsobmi, ktoré im pomáhajú a tieto spôsoby sú rôzne. Moja hlavná postava nevychádza zo žiadnej konkrétnej osoby, ktorú poznám, ale je skôr kombináciou rôznych ľudí z môjho okolia, ktorí ma inšpirovali.

2. Odkedy literárne tvoríte? Aké boli vaše literárne začiatky?

To už bude dlhšie. Možno tak od začiatku základnej školy, odkedy som vedela písať. Čo bolo skoro. Začala som poéziou, pretože mi to prišlo jednoduchšie. Ale neskôr, asi tak pred pár rokmi som úplne upustila od poézie a prešla som na písanie prozaických žánrov. Pretože teraz mám pocit, že sa viem lepšie vyjadriť pomocou prózy. Písať som sa naučila najviac na tvorivom písaní v škole, pretože tam sme mali vymedzený čas na písanie, čo ma nútilo nezamýšľať sa, ale písať. To mi veľmi pomohlo a písanie sa stalo mojou záľubou.

3. Ako ste sa dozvedeli o súťaži a čo rozhodlo, že ste sa prihlásili?

O súťaži mi dala vedieť pani učiteľka v škole. Ja som za ňou prišla s prosbou, že by som sa chcela zapojiť do nejakej súťaže, či by mi stým vedela pomôcť. Ona mi dala zoznam literárnych súťaží a mňa najviac

zaujala práve literárna súťaž JURÍK očami MLADÝCH. Páčilo sa mi na nej to, že som mohla písať na ľubovoľnú tému. Páčila sa mi tá voľnosť.

4. Posunie vás ocenenie v ďalšej literárnej tvorbe?

Rozhodne áno. Veľmi ma to motivuje.

5. Plánujete sa literárnej tvorbe venovať aj v budúcnosti?

Rozhodne áno. Chcela by som sa neustále zlepšovať a mojím najväčším snom je napísať knihu, ktorá bude raz sfilmovaná.

Anita Bóla Kováčová:

Rozhovor so Sofiou Ivanovou, autorkou poviedky REALITA ŽIVOTA – 2. m

1. S vašou poviedkou Realita života ste sa umiestnila na 2. mieste v kategórii 15 – 18. rokov. Povedzte nám, o čom pojednáva vaša poviedka a ako ste prišli na jej námet?

Ja na námet veľa svojich poviedok prichádzam v reálnom živote. Všímam si všetko čo sa okolo mňa deje a keď ma niečo inšpiruje, tak o tom napíšem. Táto moja poviedka má reálny základ. Nestalo sa všetko úplne tak ako o tom píšem, ale veľmi podobná situácia sa mi stala v živote.

2. Odkedy literárne tvoríte? Aké boli vaše literárne začiatky?

Začala som tvoriť zhruba, keď som bola v treťom ročníku na základnej škole. Možno aj v tom druhom, tam už boli také začiatky, ale v tom treťom som sa prvý krát prihlásila do literárnej súťaže. Vtedy som písala skôr ešte len také básne, teraz už sa viac venujem próze.

3. Ako ste sa dozvedeli o súťaži a čo rozhodlo, že ste sa prihlásili?

O súťaži som sa dozvedela z internetu. Niekedy si na internete pozerám, aké sú vyhlásené literárne súťaže, nejaké si vyberiem a pošlem tam niečo.

4. Posunie vás ocenenie v ďalšej literárnej tvorbe?

Áno. Každé ocenenie ma povzbudí, poteší. Potom naberiem, takú novú chuť ďalej tvoriť.

5. Plánujete sa literárnej tvorbe venovať aj v budúcnosti?

Neplánujem sa tým živiť, pretože chcem študovať medicínu. Ale ako koníček, vo voľnom čase, keď budem mať chuť sa budem písaniu venovať.

Anita Bóla Kováčová:

**Rozhovor so Zuzanou Čerešňovou,
autorkou poviedky
SPOMIENKA, KTORÚ CHCEM POCHOVAŤ – 3. m**

1. S vašou poviedkou Spomienka, ktorú chcem pochovať ste sa umiestnila na 3. mieste v kategórii 15. – 18. rokov. Povedzte nám, o čom pojednáva vaša poviedka a ako ste prišli na jej námet?

Poviedka opisuje môj zážitok, ktorý sa mi skutočne stal, len je tam prikrášených a doplnených pár vecí. Bol to pre mňa v skutočnosti dosť nepríjemný zážitok, keďže som na tom paddleboarde skoro odplávala na druhý breh. Našťastie sa, ale všetko dobre skončilo a mňa zachránili moji bratia aj spolu s ocinom. Takže to nakoniec všetko dobre dopadlo.

2. Odkedy literárne tvoríte? Aké boli vaše literárne začiatky?

Dá sa povedať, že tvorím už od malička. No intenzívne som sa písaniu začala venovať minulý rok, keď ma pani učiteľka prihlásila do súťaže Prečo mám rád slovenčinu/ Prečo mám rád Slovensko. Tam sa mi podarilo uspieť, tak ma to povzbudilo a začala som sa písaniu venovať viac. Ako menšia som písala najmä rozprávky. Do minuloročnej súťaže som sa zapojila úvahou a teraz píšem skôr poviedky.

3. Ako ste sa dozvedeli o súťaži a čo rozhodlo, že ste sa prihlásili?

Mamina si bola v knižnici požičiavať knihy, kde si na nástenke všimla výzvu na prihlásenie do súťaže. Keď mi to povedala, tak som nad tým zamyslela a rozhodla som sa, že veď prečo nie. Aj tak tvorím, tak nedám nič zato, keď sa prihlásim.

4. Posunie vás ocenenie v ďalšej literárnej tvorbe?

Určite áno. Veľmi prospešné bolo pre mňa aj pracovné stretnutie s porotcami, keďže som mala možnosť si vypočuť ich názory, námety, čo mi pomôže sa v tvorbe viac posúvať a zlepšovať.

5. Plánujete sa literárnej tvorbe venovať aj v budúcnosti?

Určite áno.

JURÍK očami MLADÝCH

CELOSLOVENSKÁ AUTORSKÁ SÚŤAŽ

3. ročník

SLÁVNOSTNÉ VYHODNOTENIE SÚŤAŽE

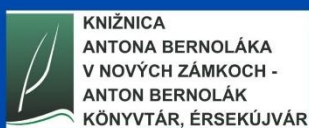
30. 9. 2025 | 14:00 hod. | KNIŽNICA A. BERNOLÁKA
V NOVÝCH ZÁMKOCH,
TURECKÁ 36

PROGRAM

Slávnostné otvorenie podujatia
Vyhlásenie výsledkov súťaže
Kultúrny program
Slávnostná recepcia

Zaštitu nad podujatím prevzal predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Ing. Branislav Becik, PhD..

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Plagát slávnostného vyhodnotenia súťaže

FOTOGALÉRIA ZO SLÁVNOSTNÉHO VYHODNOTENIA SÚŤAŽE

Zo stretnutia porotcov s autormi príspevkov:

Porotcovia: Jitka Rožňová, Ľubo Olach, Beáta Nociarová

Pohľad na mladých autorov, účastníkov stretnutia

Zo slávnostného vyhodnotenia súťaže

Moderátorka podujatia Gizela Kovačicová

**Príhovor
riaditeľky knižnice
Ing. Helyny Bohátovej, PhD.**

**Príhovor predsedu poroty
Ing. Ľuba Olacha**

Slávnostné vyhodnotenie výsledkov súťaže

Riaditeľka knižnice, porotcovia súťaže a súťažiaci autori

Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch -
Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár,
Nitriansky samosprávny kraj

udeľujú
DIPLOM

za účasť v 3. ročníku Celoslovenskej autorskej
súťaže JURÍK očami MLADÝCH
vo vekovej kategórii 15 - 18 rokov

Nové Zámky 30. 9. 2025   *Ing. Helena Bohátová, PhD., riaditeľka*

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Ukážka diplomu, ktorý udeľuje knižnica neoceněným autorom za účasť

Riaditeľka, porotcovia a Zuzana Čerešňová - 3. miesto

Riaditeľka, porotcovia a Sofia Ivanová - 2. miesto

Riaditeľka, porotcovia a Barbora Brindžáková - 1. miesto

Porotcovia a prítomní autori

Slávnostný program

**Povedku Ctibora Karola Strmenského - Višňový paradox,
číta porotkyňa Beáta Nociarová**

Porotkyňa hovorí o súťaži

Veronika Búšová, hudobníčka - hra a spev na gitare

Tlačová správa zo slávnostného vyhodnotenia súťaže

KNIŽNICA ANTONA BERNOLÁKA V NOVÝCH ZÁMKOCH - ANTON BERNOLÁK KÖNYVTÁR, ÉRSEKÜJVÁR

TLAČOVÁ SPRÁVA

Mladí autori ukázali svoj talent - tretí ročník súťaže JURÍK očami MLADÝCH spoznal víťazov

NOVÉ ZÁMKY 1.10.2025 – V utorok 30. septembra sa v Knížnici Antona Bernoláka v Nových Zámkoch – Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár konalo slávnostné vyhodnotenie 3. ročníka celoslovenskej autorskej súťaže JURÍK očami MLADÝCH. Do súťaže sa zapojilo 23 autorov z celého Slovenska, ktorí súťažili v dvoch vekových kategóriách 15 – 18 rokov a 19 – 25 rokov. Porota prihliadala na zameranie a kvalitu textu, autorský vklad a originalitu. Pred slávnostným vyhodnotením sa konalo pracovné stretnutie porotcov s autormi príspevkov, na ktorom porotcovia odovzdali mladým začínajúcim autorom cenné rady do ich ďalšej tvorby. Súťaž podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

„Knížnica nie je len miestom, kde spia staré príbehy, je aj lahôtkou, kde sa rodia aj nové príbehy, a vy ste ich tvorcovia. Autorská súťaž JURÍK očami MLADÝCH – už tretí rok vedáva hold našim literárnym koreňom a zároveň vyzýva k súčasnému, sviežemu pohľadu na svet. Vidieť, ako sa mení a vyvíja vaša interpretácia tém, ako siahate po rôznych lánoch a štýloch, je pre celú porotu určite nesmierne obohacujúce. Každá poviedka, či už acenená alebo nie, si zaslúži uznanie, pretože napísať príbeh, dokončiť ho a poslať do sveta je aktom veľkej odvahy. Nikdy neprestaňte čítať a nikdy neprestaňte písať. Ste hlasom svojej generácie a my sa už teraz tešíme na príbehy, ktoré nám prinesie 4. ročník,“ povedala riaditeľka knižnice Ing. Helena Bohátová, PhD..

Poviedky, ktoré mali možnosť mladí autori napísať na ľubovoľnú tému, boli odbornou porotou hodnotené v dvoch vekových kategóriách. Vo vekovej kategórii 15 - 18 rokov sa víťazkou stala **Barbora Brindžáková** s poviedkou **Ozveny predtým**, na druhom mieste sa umiestnila **Sofia Ivanová** s poviedkou **Realita života** a tretie miesto obsadila **Zuzana Čerešňová** s poviedkou **Spomienka, ktorú chcem**. Vo vekovej kategórii 19 - 25 rokov tretie miesto obsadil **Patrik Pavur** s poviedkou **Tieň**. Prvé a druhé miesto v tejto kategórii porota neudelila. Mimoriadnu cenu získal **Oľtbor Karol Strmenský** s poviedkou **Višňový paradox**. Víťazné práce budú zverejnené v e-zborníku na webovej stránke knižnice.

získal **Otibor Karol Strmenský** s poviedkou **Višňový paradox**. Víťazné práce budú zverejnené v e-zborníku na webovej stránke knižnice.

Súťažné poviedky hodnotila odborná porota v zložení - spisovateľ a novinár **Ľubo Olach**, vysokoškolská pedagogička **Jitka Rožňová** a stredoškolská pedagogička **Beáta Nociarová**.

„Na moju radosť musím skanštatovať, že úroveň tohtoročných prác je vyššia ako tá vlaňajšia. Verím, že v nasledujúcich ročníkoch sa bude úroveň postupne posúvať nielen čo do kvality, ale aj do kvantity. Či to tak naozaj bude nám ukáže budúci 4. ročník. Som však presvedčený, že áno,“ povedal predseda poroty **Ľubo Olach**.

*Knižnica **Antona Bernoláka** v **Nových Zámkoch** je regionálnou verejnou knižnicou a zároveň plní funkciu **mestskej knižnice**. Jej zriaďovateľom je **Nitriansky samosprávny kraj**. V rámci nadobecnej funkcie plní úlohy **metodického centra pre verejné knižnice v okrese Nové Zámky**. Pôsobí aj ako **partnerská knižnica Národnej rady Slovenskej republiky** a úzko spolupracuje so **Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči**. Knižnica bola v roku 2000 pomenovaná po **Antonovi Bernolákov**, významnom vzdelancovi, kňazovi a prvom kodifikátorovi spisovného jazyka, ktorý v **Nových Zámkoch** pôsobil 16 rokov.*

*Na jej pôde pôsobí oddelenie **rodinnej knižnice, odbornej literatúry, bibliografie a regionalistiky, akvizície a metodické pracovisko**. V knižničnom fonde sa v súčasnosti nachádza vyše 129 tisíc kníh a periodík. Knižnica má vyše 2800 čitateľov, z toho vyše 1400 detí a ročne vypožičia vyše 233 tisíc kníh a periodík. Do jej knižničného fondu sa ročne doplní okolo 2100 nových titulov.*

POĎAKOVANIE

Slávnostné vyhodnotenie 3. ročníka Celoslovenskej autorskej súťaže JURÍK očami MLADÝCH konané 30. septembra 2025 v Knižnici Antona Bernoláka v Nových Zámkoch bolo vyvrcholením celoročného úsilia vydaného na realizáciu súťaže. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí prispeli k jej úspešnému završeniu:

Fondu na podporu umenia za finančnú podporu súťaže, pánovi predsedovi Nitrianskeho samosprávneho kraja Ing. Branislavovi Becíkovi, PhD. za prevzatie záštity nad podujatím, pani riaditeľke knižnice Ing. Helene Bohátovej, PhD. za umožnenie realizácie podujatia, pani manželke spisovateľa Eve Juríkovej za pochopenie a prejavovaný súhlas, pánovi spisovateľovi a novinárovi Ing. Ľubovi Olachovi za iniciátorstvo a prevzatie úlohy predsedu poroty, pani profesorke PaedDr. Beáte Nociarovej za prevzatie úlohy porotkyne, pani doc. PhDr. Jitke Rožňovej, PhD. za prevzatie úlohy porotkyne, pani ekonómke knižnice Ing. Kataríne Havettovej za prevzatie zodpovednosti za rozpočet, pani vedúcej ÚKIS knižnice Gizele Kovačicovej za prácu v realizačnom tíme na zabezpečenie súťaže a prevzatie úlohy moderátorky slávnostného vyhodnotenia, pani knihovníčke Mgr. Anite Bóla Kováčovej za úspešnú mediálnu propagáciu, vykonané rozhovory s ocenenými autormi a prevzatie úlohy fotografky, zapojeným médiám, riaditeľom a pedagógom vysokých a stredných škôl, literárnym a knižničným organizáciám za pomoc pri propagácii, mladým autorom za zapojenie sa do súťaže a verejnosti za prejavovaný podporu.

*Mária Feldinszká, vedúca oddelenia bibliografie a regionalistiky,
zodpovedná osoba za realizáciu súťaže*